

Zaanstreek-Waterland

Jaarstukken 2016

Maart 2017

Baker Tilly Berk N.V.
Accountants en Belastingadviseurs
Entree 303
Postbus 94124 1090 GC Amsterdam
tel.: +31 (0)20 644 28 40
amsterdam@bakertillyberk.nl

Baker Tilly Berk N.V.
Accountants en Belastingadviseurs
Entrada 303
Postbus 94124 1090 GC Amsterdam
tel.: +31 (0)20 644 28 40
amsterdam@bakertillyberk.nl

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE	3
VOORWOORD	4
1.1 Programmaverantwoording	6
1.1.1 Programma 1 Epidemiologie, Beleid en Gezondheidsbevordering	7
1.1.2 Programma 2 Algemene gezondheidszorg	13
1.1.3 Programma 3 Maatschappelijke gezondheidszorg	16
1.1.4 Programma 4 Jeugdgezondheidszorg	19
1.1.5 Programma 5 Geneeskundige hulp in de regio	25
1.2.1 Inleiding	29
1.2.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	29
1.2.3 Verbonden partijen	31
1.2.4 Onderhoud kapitaalgoederen	31
1.2.5 Financiering	32
1.2.6 Bedrijfsvoering	34
2 JAARREKENING	38
2.1 Balans per 31 december 2016 GGD Zaanstreek-Waterland	39
2.3 Toelichting	43
2.3.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	43
2.3.2 Resultaatbestemming	44
2.3.3 Toelichting op de balans per 31 december 2016	45
2.3.4 Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2016	52
2.3.5 Wet Normering Topinkomens	60
CONTROLEVERKLARING	63

VOORWOORD

Voor u ligt het jaarverslag en jaarrekening 2016 van GGD Zaanstreek-Waterland (GGD). Met het jaarverslag en -rekening legt het Algemeen Bestuur van de GGD verantwoording af over de uitvoering van de activiteiten binnen de vijf begrotingsprogramma's en over de beschikbaar gestelde budgetten. De programma's in de jaarrekening 2016 zijn gelijk aan die van de begroting 2016, te weten:

- Programma 1: Beleid en epidemiologie
- Programma 2: Algemene gezondheidszorg
- Programma 3: Maatschappelijke gezondheidszorg
- Programma 4: Jeugdgezondheidszorg
- Programma 5: Geneeskundige hulp in de regio

Het jaarverslag en de jaarrekening 2016 is het laatste planning- en controldocument gebaseerd op deze programma-indeling. Sinds de Kadernota en de programmabegroting 2017 is de programma-indeling gebaseerd op de pijlers van de GGD.

2016 was het jaar van de versterking van de verbinding met gemeenten en ketenpartners. De GGD werkt en denkt vanuit preventie en eigen regie van mensen op hun gezondheid. De inwoners van de regio Zaanstreek-Waterland die gezond en veilig kunnen leven en meedoen in de maatschappij; daar gaat het om. Er wordt een groot beroep gedaan op de zelfredzaamheid en eigen kracht van burgers. Gemeenten hebben daarin een belangrijke verantwoordelijkheid. De nadruk ligt niet alleen op de aanpak van problemen van burgers, maar veel meer op het voorkomen daarvan. GGD Zaanstreek-Waterland ondersteunt de gemeenten bij het realiseren van hun doelstellingen in het kader van preventie en de publieke gezondheid. Dit is waar ook in 2016 onze professionals vol enthousiasme met de gemeenten en ketenpartners aan hebben gewerkt. Dit heeft mooie resultaten opgeleverd.

Het Algemeen Bestuur heeft eind 2016 de visie voor de GGD vastgesteld. Op geleide van deze visie is een organisatieontwikkeling ingezet. Daarin zijn in 2016 belangrijke stappen gezet.

1 JAARVERSLAG

1.1 Programmaverantwoording

De programmaverantwoording heeft dezelfde opzet als de programmabegroting. In de programmabegroting zijn de vragen gesteld "Wat willen we bereiken?", "Wat doen we hiervoor?" en "Wat kost het?". In de programmaverantwoording worden de vragen beantwoord "Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?" en "Wat heeft het gekost?".

1.1.1 Programma 1 Epidemiologie, Beleid en Gezondheidsbevordering

Inleiding

Dit programma is gericht op het bevorderen van de gezondheid van de inwoners van de regio. Hiertoe adviseert de GGD de gemeenten over gezondheidsrisico's en ontwikkelt en stimuleert de GGD gezondheid bevorderende programma's. De basis voor de advisering en de ontwikkeling van programma's wordt gevormd door inzicht in de lokale en regionale gezondheidssituatie.

Producten

Onder dit programma vallen de volgende producten:

1.001.R	Advisering lokaal gezondheidsbeleid	Basisproduct
1.002.R	Epidemiologie	Basisproduct
1.003.R	Gezondheidsbevordering	Basisproduct
1.014.R	Kwaliteit	Basisplusproduct

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Algemeen effect

Het direct en indirect bevorderen van de gezondheid van de inwoners van de regio.

Specifiek effect

Matiging van schadelijk alcoholgebruik bij de jeugd.
Afname van overgewicht bij de jeugd.
Toename van bewegingsactiviteiten bij de jeugd.
Stimuleren tot een gezonde leefstijl op seksueel gebied.
Stimuleren van een gezonde leefstijl in het algemeen.

Effectindicatoren

100% van de gemeenten maakt gebruik van de monitorgegevens bij het opstellen van beleidsplannen.
10 geïmplementeerde gezondheid bevorderende programma's (bewegen, voeding, alcoholmatiging).
10 scholen hebben vignet Gezonde School.
Uitkomsten EMOVO en Jeugd in Beeld betreffende gezond gedrag zijn jaarlijks beschikbaar.

De GGD draagt bij aan het direct en indirect beschermen en bevorderen van de gezondheid van de inwoners van de regio en daarbij bij het landelijke en gemeentelijke gezondheidsbeleid. De basis voor de beleidsadviesing en de ontwikkeling van preventieprogramma's wordt gevormd door inzicht in de lokale en regionale gezondheidssituatie aan de hand van de Gezondheidsmonitor 0-100 jaar. Gezondheidsbevordering is een combinatie van voorlichting en omgevingsveranderingen die samen gezond gedrag en een gezonde leefomgeving stimuleren.

Voorgenomen activiteiten bij de begroting 2016 en realisatie 2016

Activiteit	Doelgroep
A Onderzoek naar de gezondheidssituatie in de regio.	Inwoners
B Het verstrekken van informatie en advies over gezondheid, beleid en interventies.	Gemeenten en gebiedsteams
C Het gebruik van preventieprogramma stimuleren.	Peuterspeelzalen, kinderdagverblijven en Scholen (basis- en voortgezet) en gebiedsteams
D Uitgave van nieuwsbrieven m.b.t. leefstijlonderwerpen.	Scholen (basis- en voortgezet)
E Interne ondersteuning.	Alle afdelingen binnen de GGD
F Activiteiten gericht op kwaliteitsverbetering.	Alle afdelingen binnen de GGD

Voorgenomen activiteit	Realisatie 2016	afwijking
A 2 onderzoeken naar de gezondheidssituatie in de regio (Emovo en Volwassenen/Ouderenmonitor) (2015: 2).	3	50%
A 1 rapportage naar gezondheidssituatie in de regio (Regionale VTV) (2015:1).	2	100%
B 25 te behandelen informatieverzoeken en adviezen over gezondheid, gezondheidsbeleid en interventies (2015: 25).	97	288%
C Op 5 verschillende thema's adviseren over het preventieaanbod (alcohol, gezond gewicht, seksualiteit, roken, psychosociale problematiek).	5	geen
D minimaal 6 nieuwsbrieven (2015:6).	11	90%
F HKZ-certificering, interne audits (minimaal 3), 95 % binnengekomen MICD meldingen binnen 3 maanden afhandelen	behouden	geen

Ad A) Onderzoek naar de gezondheidssituatie

Regionale Volksgezondheid Toekomst Verkenning: informatie bundelen en duiden

Gemeenten dienen volgens de Wet publieke gezondheid iedere vier jaar een nota gezondheidsbeleid op te stellen. Hierin geven zij aan waar zij de komende jaren accenten leggen op het gebied van lokaal gezondheidsbeleid.

Inzicht in de gezondheidssituatie van de bevolking is daarbij van belang. Dit is een taak die bij de GGD belegd is.

In 2016 zijn drie onderzoeken naar de gezondheidssituatie uitgevoerd. Het betreft ouders van kinderen 0-12 jarigen, volwassenen en senioren. Vanaf mei 2017 worden de resultaten gepresenteerd. Aanvullend op het onderzoek is een panel opgebouwd van respondenten. Dit maakt het mogelijk om vanaf 2017 korte pellingen onder burgers te doen.

Naast gezondheidsenquêtes zijn analyse gemaakt van interne en externe data, waaronder de vroegsignalering verwarde personen en de subsidieaanvragen suicidepreventie en JOGG-Zaanstad.

Ook ondersteunt de epidemiologie bij de opzet van registraties.

Website

Epidemiologie is in 2016 gestart met het bouwen van een cijferwebsite. Hiermee wordt het mogelijk om cijfers over gezondheid, leefstijl en zorg op te halen en daarbij selecties te doen. De website sluit aan bij www.waarstaatjegemeente.nl. Vanaf mei 2017 is deze site toegankelijk.

Ad B) Verstrekken van informatie en advies over gezondheid, beleid en interventies

Afronding jeugdonderzoek (Emovo) 2015-2016

Op 1 december 2016 zijn de resultaten van de Jeugdmonitor gerapporteerd aan gemeenteambtenaren van de acht regiogemeenten en aan de GGD-medewerkers. Tijdens de analyse werd duidelijk dat de resultaten van het GGD-onderzoek in onze regio sterk beïnvloed waren door de niet-anonieme afname: sociaal wenselijke antwoorden, mogelijk beïnvloed door de wens van de leerlingen om niet te worden opgeroepen voor een gesprek met de JGZ-medewerker. Eerder in 2013-2014 was dit aantoonbaar niet het geval. De resultaten 2015-2016 zijn hierdoor niet te vergelijken met de resultaten van het anonieme onderzoek op landelijk niveau of met ons eigen onderzoek uit 2013-2014 en 2010.

Het volgende jeugdonderzoek in 2019 wordt op verzoek van het ministerie van VWS anoniem afgenomen. Hierdoor wordt de monitorfunctie gescheiden van de triage functie JGZ. Dit betekent dat de triage JGZ op een andere manier vorm gegeven gaat worden.

Eenzaamheid bij ouderen

Uit internationaal onderzoek blijkt eenzaamheid de grootste aanjager van gezondheidsproblemen te zijn. In 2016 heeft de GGD zich daarom georiënteerd op deze problematiek. Eventuele interventies, mogelijke partners in preventie en kenmerken van de doelgroep zijn in kaart gebracht. Daarnaast neemt de GGD deel aan de proeftuin "van eenzaamheid naar leefplezier" in Krommenie.

Proeftuin suïcidepreventie in de regio Zaanstreek-Waterland

De regio Zaanstreek-Waterland is sinds september 2016 één van de zeven proeftuinregio's die onderdeel zijn van het Suïcide Preventie Actienetwerk (Supranet), een initiatief van 113Online. Binnen de proeftuin bundelen gemeenten, zorg, onderwijs, politie, spoorsector, GGD, naasten en andere partijen de krachten in de strijd tegen suïcide.

Lokale samenwerking en actiegericht werken staat voorop. In 2016 is in samenwerking met verschillende partijen in de regio het werkplan ontwikkeld. Op basis van de beschikbare cijfers en in afstemming met de gemeenten, starten we met vier focusgebieden: Landsmeer, Oostzaan, Zeevang (Edam-Volendam) en Zaanstad. De aanpak bestaat uit het trainen van betrokkenen, zoals wijkteams, jeugdteams, SEH, UWV, huisartsen, het optimaliseren van de ketenzorg en aandacht voor specifieke risicogroepen.

Ad C Het gebruik van preventieprogramma's stimuleren

Gezondheidsbevordering richt zich in de preventieprogramma's op de speerpunten van het lokaal volksgezondheidsbeleid, de landelijke speerpunten en op vragen van onder andere het onderwijs. Deze preventieprogramma's hebben een looptijd van meerdere jaren.

Gezonde school

In de Gezonde School-aanpak kiest de school structureel te werken aan gezondheid en een gezonde leefstijl van leerlingen. De Gezonde school aanpak kent vier pijlers: gezondheidseducatie,

1. fysieke en sociale omgeving,
2. Signaleren, En beleid: alle maatregelen voor de gezondheid van leerlingen en leraren zijn vastgelegd in het schoolbeleid.

Regionaal worden tweeëntwintig scholen ondersteund bij de ontwikkeling van een Gezonde school-aanbod.

Als een school alle pijlers van Gezonde School op orde heeft kan een vignet Gezonde School worden aangevraagd. Het vignet Gezonde School is een kwaliteitskeurmerk voor scholen die werken aan het verbeteren van de gezondheid van hun leerlingen. Zeven scholen hebben in 2016 een vignet Gezonde school behaald.

Ambitie Gezonde School-aanpak gemeente Zaanstad, Oostzaan en Wormer

Het Bestuurlijk Overleg Onderwijs Zaanstreek (BOOZ) heeft in 2015 de Regionale Educatieve Agenda vastgesteld en ondertekend. Een van de onderdelen op de agenda is de Gezonde School. De ambitie

Is om alle scholen in de gemeenten Zaanstad, Oostzaan en Wormer te ondersteunen in hun gezondheidsbeleid en ze in 3 jaar het vignet Gezonde School te laten behalen.

De GGD zorgt voor de begeleiding en advisering van de scholen in de Gezonde School aanpak.

Gezonde Schoolpleinen Volendam

Het schoolbestuur SKOV heeft voor alle acht basisscholen in Volendam een budget beschikbaar gesteld om een gezond schoolplein te realiseren. In samenwerking met het RIVM, het Instituut voor Natuureducatie en Duurzaamheid (IVN) en Jantje Beton wordt hier via een speciale aanpak aan gewerkt.

Het is wenselijk dat de scholen die een gezond schoolplein krijgen ook gaan toewerken naar een Gezonde School. De Gezonde School adviseurs hebben in 2016 met alle scholen gesprekken gehad. Het is nog niet bekend hoeveel scholen het vignet Gezonde School behalen aan het einde van dit project.

Op het gebied van genotmiddelen zijn de volgende programma's uitgevoerd:

IkPas (30 dagen zonder alcohol): een landelijke actie die regionaal is uitgezet. Deelnemers in de regio Zaanstreek-Waterland zijn geworven met flyers en posters (wijkteams, huisartsen, ziekenhuizen, buurthuizen, bibliotheken, CJG's, sportinstellingen, grote Zaanse bedrijven (Verkade, Ahold, Forbo)). In dit project is samengewerkt met Brijder Verslavingszorg. Drieënnegentig inwoners hebben meegedaan met deze actie.

Opgroeien zonder alcohol

Tijdens het periodiek geneeskundig onderzoek van groep 7 geeft de jeugdverpleegkundige al jaren lang extra voorlichting aan ouder en kind over de gevaren van alcohol drinken op jonge leeftijd.

Stoptober (28 dagen niet roken)

Gezondheidsbevordering heeft voor de derde keer de landelijke campagne Stoptober ondersteund. Stoptober wordt georganiseerd door GGDGHOR Nederland samen met enkele landelijke organisaties. De regionale aftrap vond plaats in Purmerend.

In totaal hebben 1.416 inwoners uit de regio Zaanstreek-Waterland meegedaan met Stoptober. Het aantal stoppers/deelnemers ten opzichte van het aantal rokers is in de regio Zaanstreek-Waterland als hoogste regio geëindigd, samen met regio Gooi en Vechtstreek.

Rookvrij schoolterrein: Roken op het schoolplein mag in 2020 niet meer. Uit onderzoek van het Longfonds bleek vorig jaar dat inmiddels 80 procent van de basisscholen en 53 procent van de schoolterreinen van het voortgezet onderwijs een rookvrij schoolterrein hebben. De GGD ondersteunt scholen bij het rookvrij maken en houden. In de gesprekken naar aanleiding van de resultaten van de jeugdmonitor (Emovo) zijn alle scholen geïnformeerd over dit beleid.

Gamen

Tijdens de EMOVO (Elektronische Monitoring en Voorlichting) gesprekken met de voortgezet onderwijs scholen bleek dat scholen en ouders behoefte hebben aan ondersteuning op het gebied van gamen. Gezondheidsbevordering gaat in samenwerking met JGZ het project gamen regionaal oppakken.

Op het gebied van seksualiteit zijn de volgende programma's uitgevoerd:

Lentekriebels

Tijdens de Week van de Lentekriebels (14 t/m 18 maart 2016) worden scholen, leerkrachten en ouders gestimuleerd om aandacht te besteden aan relationele en seksuele vorming bij kinderen in groep 1 t/m 8. Dat gebeurt op een manier die bij de leeftijd en de belevingswereld van de kinderen past en aansluit bij hun relationele en seksuele ontwikkeling. Thema's zijn kriebels in je buik, vriendschap, weerbaarheid, puberteit, respect voor een ander en waar baby's vandaan komen. Onderdeel van het aanbod zijn lessen, een ouderavond en een theatervoorstelling Kriebels. Drie scholen hebben dit programma uitgevoerd.

Lang Leve de Liefde

Lang Leve de Liefde is een lesmethode over liefde, relaties en seksualiteit voor het voortgezet onderwijs en MBO. In de lessen wordt veel gebruik gemaakt van interactieve werkvormen, deels online en deels klassikaal. Lang Leve de Liefde is gericht op vier thema's: wensen & grenzen, anticonceptie, soa's en seksuele diversiteit. Een deel van de opdrachten is online uit te voeren.

Jaarlijks wordt landelijk de 'Lang Leve de Liefde Award' wedstrijd georganiseerd. Deze award is een prijs voor scholen die structureel het lespakket Lang Leve de Liefde gebruiken en uitblinken in lessen en beleid over seksualiteit, seksuele diversiteit en seksuele weerbaarheid.

Sexting & Grooming

Na de algemene voorlichtingsbijeenkomsten over Sexting & grooming in 2015 hebben zeven scholen voor voortgezet onderwijs hieraan in 2016 een vervolg gegeven. Het aanbod van Cupido is op deze scholen uitgevoerd.

Project Je Lijf, Je Lief!

Het lesprogramma Je Lijf, je Lief! ondersteunt jongeren uit het praktijkonderwijs in het beter herkennen en respecteren van de eigen grenzen en die van anderen op het gebied van seksualiteit. De GGD werkt samen met GGD Amsterdam aan een effectonderzoek van het lesprogramma Je Lijf, Je Lief! Drie praktijkscholen werken mee aan dit project. Op twee scholen vindt de interventie plaats. Docenten van deze scholen hebben een training ontvangen. De derde school maakt deel uit van de controlegroep.

Seks onder je 25ste

Seks onder je 25e is een groot nationaal onderzoek naar de seksuele gezondheid van Jongeren van 12 tot 25 jaar. Het onderzoek wordt uitgevoerd door Soa Aids Nederland, Rutgers en GGD'en. Er wordt onder andere samengewerkt met het Ministerie van VWS, het RIVM en het CBS. Seks onder je 25e is een representatief onderzoek onder jongeren van 12 tot 25 jaar. Jongeren van 12 tot en met 16 jaar worden via scholen in het voortgezet onderwijs betrokken bij het onderzoek. Zeven scholen zijn geworven voor deelname aan dit onderzoek; daarvan doe 1 school mee.

Seksueel overschrijdend gedrag

In het kader van de week tegen Kindermishandeling is eenmaal de training vlaggensysteem voor professionals georganiseerd. Het Vlaggensysteem is een methodiek om seksueel gedrag van kinderen en jongeren te duiden en er adequaat op te reageren. Negentien professionals namen deel aan deze training.

Op het gebied van gezond gewicht zijn de volgende interventies uitgevoerd:

Les je dorst

"Les je dorst" is een lespakket om basisschoolkinderen op een speelse manier bewust te maken van hoeveel suiker er in gezoete drankjes zit. Het is een rekenles waarbij kinderen, van groep 6, 7 en 8 in het basisonderwijs en klas 1 en 2 in het Voortgezet onderwijs, zelf kunnen uitrekenen hoeveel suikerklontjes er in hun pakjes drinken zitten en hoeveel je moet bewegen om dit te verbranden. 26 scholen zijn in 2016 met het 'Les je dorst project' van start gegaan.

Poetsbus

Uit onderzoek is gebleken dat het slecht gesteld is met de huidige kindergebitten. Meer dan de helft van de vijfjarigen heeft gaatjes in het melkgebit en ruim 80% van de jeugdigen heeft geen gaaf gebit meer bij het bereiken van de 21-jarige leeftijd. De huidige problematiek geeft aan dat de noodzaak en behoefte aan preventieve voorlichting groot is. De GGD is daarom een samenwerking gestart met de 'Poetsbus'. De Poetsbus is instelling voor jeugd tandverzorging. Mondhygiënisten gaan met deze bus langs scholen, Centra Jong en Centra voor Jeugd en Gezin om kinderen en hun ouders/verzorgers tandenpoetsinstructie te geven.

Ad F Activiteiten gericht op kwaliteitsverbetering

Kwaliteitsbeleid

De GGD wil kwalitatief goede diensten leveren aan de verschillende klantgroepen in de 8 gemeenten die GGD Zaanstreek-Waterland bedient. De normen uit het HKZ schema Publieke Gezondheidszorg bieden de gemeenten, klanten, stakeholders, inspectie volksgezondheid en (keten) partners de garantie dat GGD een goed functionerend kwaliteitsmanagementsysteem heeft. In 2016 is een integraal kwaliteitsbeleid ontwikkeld gericht op continu verbeteren. De kwaliteitsinstrumenten, die ingezet worden zijn:

- planning en control (jaarplannen en kwartaalrapportages),

- risicomanagement,
- tevredenheidsonderzoeken (klanten, medewerkers en ketenpartners),
- meldingen (klachten en incidenten),
- leveranciersbeoordelingen,
- audits (interne audits en extern audits),
- kwaliteitshandboek,
- verbeterstelsel,
- stelselbeoordelingen.

Het HKZ certificaat verloopt zomer 2017. Ter voorbereiding op de hercertificering zijn in 2016 twee externe audits uitgevoerd. De externe auditor concludeerde dat over de gehele breedte van de organisatie een goede samenhang tussen de sectoren is en er een sterke ontwikkeling in de positionering van de GGD binnen de lokale netwerken heeft plaatsgevonden.

Ook de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) heeft de GGD bezocht om onderzoek te doen naar de stand van zaken op gebied van de Jeugdgezondheidszorg en Infectieziektebestrijding en zich te oriënteren op de governance (besturing) van de GGD. Ook hun beeld was over het algemeen positief.

Privacy

Beveiliging van privacygevoelige gegevens is een belangrijk item bij onze GGD. Eind 2016 is de GGD aangesloten bij Zorgmail. Hierdoor kunnen mails veilig verzonden worden naar organisaties die eveneens mailen via Zorgmail. Tevens is een procedure opgesteld omtrent datalekken en is een penetratietest uitgevoerd om de verschillende computersystemen vanaf het internet te testen op kwetsbaarheden. De resultaten van deze test worden in 2017 verwacht.

Wat heeft het gekost ?

	Realisatie	Begroting
Baten regulier	79.853	-
Baten bijdragen gemeenten	987.938	987.938
Lasten regulier	1.186.907	924.938
Tussenresultaat	119.116-	63.000
Toevoeging aan reserves	63.000	63.000
Onttrekking aan reserves	205.552	-
Resultaat na bestemming	23.436	-

Voor de analyse van de afwijkingen van de realisatie ten opzichte van de begroting wordt verwezen naar de toelichting op de programmarekening, hoofdstuk 2.3.4 (toelichting op overzicht van baten en lasten).

1.1.2 Programma 2 Algemene gezondheidszorg

Inleiding

Dit programma is gericht op het bevorderen van de gezondheid van de inwoners van de regio. Hiertoe worden de volgende taken binnen dit programma uitgevoerd: de bestrijding van infectieziekten (waaronder tuberculose en seksueel overdraagbare aandoeningen) en medische milieukunde. Daarnaast voert de afdeling een markttaak uit, te weten reizigersadvisering.

Producten

Onder dit programma vallen de volgende producten:

2.001.R	Infectieziektebestrijding	Basisproduct
2.002.R	SOA-bestrijding	Basisproduct
2.003.R	TBC-bestrijding	Basisproduct
2.005.R	Inspectie huid penetrerende instellingen	Basisproduct
2.007.M	Reizigersvaccinatie	Basisplusproduct

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken ?

Algemeen effect

Het voorkomen van infectieziekten en het beperken dan wel voorkomen van gezondheidsrisico's/-schade voor de inwoners van de regio wanneer een infectieziekte zich voordoet of wanneer er sprake is van een milieu-incident.

Specifiek effect

Het adequaat handelen bij uitbraak infectieziekte op verschillende schaalgrootte.
Het terugbrengen van het aantal personen met een seksueel overdraagbare aandoening.
Een bijdrage leveren in het kader van seksuele gezondheidszorg aan jongeren tot 25 jaar.
Het terugbrengen van het aantal personen dat met tbc (preventie en behandeling) en hepatitis B.
Voorkomen dan wel beperken van gezondheidsschade bij milieu-incidenten.

Effectindicatoren

Meldingen van infectieziekten, die voldoen aan de criteria Wet Publieke gezondheid, aan de burgemeester.
Aantal ontdekte SOA's.

Voorgenomen activiteiten bij de begroting 2016 en realisatie 2016

Activiteit	Doelgroep
A Registratie van aangifteplichtige ziekten.	Individen, organisaties en instellingen
B Adviezen (ter voorkoming van uitbraak) infectieziekten.	Individen, organisaties en instellingen
C Screenen en vervolgen risicocontacten hepatitis B.	Inwoners regio obv risicogedrag
D Uitvoeren van SOA-/Sense spreekuren.	Inwoners regio
E Verzorgen van voorlichting seksuele gezondheid.	Jongeren tot 25 jaar
F Uitvoeren mantouxtesten.	Inwoners en Nieuwkomers
G BCG vaccinaties.	Inwoners en Nieuwkomers
H Maken röntgenfoto's.	Inwoners en Nieuwkomers
I Bron- en contactonderzoek.	Inwoners en Nieuwkomers
J Uitvoeren van milieuonderzoeken.	Gemeenten
K Advisering m.b.t milieufactoren.	Gemeenten
L Vaccinatie en advisering van reizigers.	Reizigers risicogebieden

Voorgenomen activiteiten	Realisatie 2016	afwijking
A 250 meldingen (2015: 210)	213	15%
B 450 adviezen (2015: 415)	654	45%
C 100 opvolgingen hepatitis B (2015: 100))	80	20%
D 145 spreekuren (2015: 145)	151	geen
E 10 keer (2015: 10)	9	geen
F 300 mantouxtesten (2015: 275)	429	43%
G 280 BCG vaccinaties (2015: 280)	230	18%
H 400 foto's (2015: 385)	517	30%
I 200 keer bron- en contactonderzoek (2015: 180)	196	geen
J 10 locatiebezoeken (2015:10)	10	geen
K 90 adviezen (2015: 65)	119	26%
L 6.400 vaccinaties (2015: 6.400) en 4.600 consulten (2015: 4.600)	8064 vaccinaties, 5878 consulten	28%

Ad A,B,C Algemene infectieziektebestrijding

Er is een kleine stijging van het aantal meldingsplichtige infectieziekten ten opzichte van 2015. Deze stijging is toe te schrijven aan natuurlijke schommelingen en een lichte stijging van het aantal kinkhoestmeldingen.

Het aantal malariameldingen is na de stijging in 2015 weer op het gebruikelijke niveau (2) teruggekeerd. Dit heeft zijn oorzaak in de verlaging van nieuwe instroom van Eritreeërs naar de Periodieke Opvang Locatie voor asielzoekers aan de Rijnshoutweg in Zaandam.

Het aantal adviesvragen over het Zika-virus is gestegen van 0 in 2015 naar 107 in 2016. Het totale aantal adviesvragen is gestegen van 350 naar 558. Het Zikavirus is met een nieuw verspreidingsgebied, Zuid- en Midden-Amerika, sinds 1 november 2016 meldingsplichtig.

Grote plotselinge sterfte van met name wilde kuifeenden aan vogelgriep (H5N8) in de Gouwzee zorgde voor korte maar intensieve inspanning. De risicocommunicatie naar de bevolking, de betreffende gemeenten en het Waterschap verliep soepel.

Ad D, E SOA/Sense

Het aantal spreekuren is toegenomen naar 151. De vraag van cliënten is echter vele malen groter dan het aantal spreekuurplaatsen dat beschikbaar is. Dit betekent dat cliënten vaker noodgedwongen moeten worden doorverwezen naar de huisarts. Het aantal spreekuren waarbij ervaren problemen omtrent de seksualiteit centraal stond is toegenomen van 122 naar 188.

Ad F t/m I TBC-bestrijding

In 2016 is er gestart met een nieuwe manier van TBC-screenen voor migranten. In 2015 zijn richtlijnen vastgesteld voor de laboratoriumdiagnostiek van tuberculose. De GGD heeft als eerste GGD de landelijke richtlijn uitgevoerd. Asielzoekers en immigranten onder de 18 jaar ondergaan hierbij een andere manier van TBC-screening, namelijk door een bloedtest die antistoffen specifiek tegen tuberculosebacteriën kan aantonen. Cliënten met een actieve TBC-infectie kunnen hierdoor sneller opgespoord en behandeld worden. Longfoto's tonen namelijk geen actieve TBC-infectie aan. Deze werkwijze heeft geresulteerd in een toename van het aantal mantouxtesten. De verwachting is dat het aantal longfoto's het komende jaar dan zal afnemen. Dit is in lijn met het feit dat Nederland door de World Health Organisation (WHO) wordt aangeduid als een eliminatieland voor tuberculose. Daarbij hebben we in 2016 ook te maken gehad met een aantal opvanglocaties van asielzoekers/vluchtelingen in de regio waardoor de toename van het aantal TBC-screeningen, met name de mantouxtesten, is toegenomen. Een aantal van deze opvanglocaties zijn in de loop van 2016 opgeheven.

De afname van de BCG-vaccinatie wordt verklaard door de fluctuaties van het aantal geboortes en het feit dat ouders kritischer staan tegenover vaccineren.

Ad J, K Medische Milieukunde

MMK signaleert toenemende aandacht in de regio over onderwerpen als luchtkwaliteit, houtrook en sporten op kunstgrasvelden in relatie tot de gezondheid. Met name in de advisering en voorlichting over rubbergranulaat op de kunstgras sportvelden heeft MMK een proactieve rol gespeeld. MMK volgt de landelijke en internationale ontwikkelingen en zoekt aansluiting bij lokale situatie.

Ad L Reizigersvaccinatie

Veel reizigers weten hun weg te vinden naar de GGD. De aansluiting bij de landelijke website GGDreisvaccinaties.nl speelt hier een rol in. Het aantal gemaakte afspraken via internet is aanzienlijk toegenomen. Daarnaast wordt er weer meer gereisd naar verre landen en landen in Europa.

Wat heeft het gekost?

	Realisatie	Begroting
Baten regulier	756.583	651.923
Baten bijdrage gemeenten	900.004	900.004
Incidentele Baten	3.000	-
Lasten regulier	1.700.252	1.551.927
Tussenresultaat	40.665-	-
Toevoeging aan reserves	25.219	-
Onttrekking aan reserves	18.376	-
Resultaat na bestemming	47.508-	-

Voor de analyse van de afwijkingen van de realisatie ten opzichte van de begroting wordt verwezen naar de toelichting op de programmarekening, hoofdstuk 2.3.4 (toelichting op overzicht van baten en lasten).

1.1.3 Programma 3 Maatschappelijke gezondheidszorg

Inleiding

Dit programma is gericht op het uitvoeren van een aantal taken op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning op het terrein van de openbare gezondheidszorg, die zijn ondergebracht bij de GGD. Deze taken worden regionaal uitgevoerd.

Producten

Onder dit programma vallen de volgende producten:

3.001.R Meldpunt Overlast en Bemoeizorg Basisplusproduct

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Algemeen effect

Het voorkomen dan wel beperken van overlast voor de leefomgeving voortkomend vanuit problematische individuele situaties en daarmee het vergroten van de leefbaarheid en sociale veiligheid in de buurten en wijken.

Specifiek effect

Voorkomen en terugbrengen van (escalatie) problematische situaties in de leefomgeving.
Verbeteren van leefomstandigheden van individuen door hen te leiden naar passende zorg.
Verbeteren van de samenwerking tussen ketenpartners.

Voorgenomen activiteiten bij de begroting 2016 en realisatie 2016

Activiteit	Doelgroep
A Probleeminventarisatie n.a.v. meldingen.	Inwoners
B Bemiddelen naar hulpverlening.	Inwoners
C Samenwerking tussen ketenpartners realiseren.	Ketenpartners
D Verzorgen van voorlichting en advies.	Ketenpartners/Inwoners
E Kennis en expertisecentrum.	Ketenpartners/Gemeenten
F Deelname aan overleg 1 ^e of 2 ^e lijns zorgorganisaties.	Ketenpartners

Voorgenomen activiteiten	Realisatie 2016	afwijking
A 604 meldingen.	885	47%
D Afhankelijk van de vraag.	1	geen
F Deelname aan Hometeam in Beemster, Edam-Volendam en Waterland Deelname aan het screeningsoverleg Veiligheidshuis (wekelijks). Deelname aan het wijkagentenoverleg in Zaanstad en Purmerend. Organisatie van Overleg Overlast en Bemoeizorg met ketenpartners in Zaanstreek en Waterland		

Ad A, B Meldingen bij het Meldpunt Overlast en Bemoeizorg (MOB)

De GGD levert actieve en ongevraagde zorg (bemoeizorg) aan kwetsbare mensen en proberen deze mensen zo snel mogelijk toe te leiden naar passende ondersteuning en hulpverlening.

Er is een groep sociaal kwetsbare mensen die ondanks ernstige problemen op diverse leefgebieden geen initiatief nemen om zorg te zoeken. Naast middelengebruik, verstandelijke beperking, dakloosheid of schulden komt bij tweederde van alle personen die worden aangemeld bij het MOB en Meldpunt Bijzondere Zorg (MBZ) (ernstige) psychiatrische problematiek voor. De ernst van de problematiek heeft er ook in het afgelopen jaar voor gezorgd dat regelmatig gebruik gemaakt moest worden van een Rechterlijke Machtiging. In 2016 werden er totaal 885 personen aangemeld bij het MOB, waarvan 166 zijn doorgeleid naar het MBZ. Dit is een toename van 47% ten opzichte van het voorgenomen aantal van 604 meldingen. Aantal meldingen MOB per gemeente

Gemeente	Aantal meldingen
Beemster	15
Edam-Volendam	31
Landsmeer	17
Oostzaan	32
Purmerend	227
Zaanstad	452
Waterland	26
Wormerland	34
Zwervend in regio	22
Buiten regio	29
Totaal	885

18 meldingen vanuit Oostzaan hebben betrekking op de aanpak van de Woningbouw Oostzaanse Volkshuisvesting. In verband met sloop en renovatie van 18 woningen waarin kwetsbare mensen worden zijn alle deze bewoners bezocht. Bij enkele bewoners wordt 'Vinger aan de pols' gehouden.

Aanpak mensen met verward gedrag

In de aanpak VSO (Vroegsignalering verwarde personen op straat) werken politie, GGD, GGZ en Brijder samen onder het motto "klein, snel en samen" met als doel om mensen die verward gedrag op straat vertonen zo snel mogelijk naar hulpverlening te leiden. Daarnaast wordt ook de verbinding gelegd tussen de politie en de hulpverlening.

Aantal meldingen VSO per gemeente

Gemeente	aantal meldingen vroegsignalering
Beemster	14
Edam-Volendam	48
Landsmeer	16
Oostzaan	13
Purmerend	291
Zaanstad	399
Waterland	31
Wormerland	25
Zwervend in regio	7
Buiten regio	59
Totaal	903

Ad C Samenwerking

De toename van complexe casuïstiek en de veranderingen in de zorg waarbij de nieuwe ordening ook zorgt voor weer nieuwe uitvallers, heeft in 2016 geleid tot meer aandacht voor een sluitende ketenaanpak voor de meest kwetsbare burgers.

Naast de samenwerking van verschillende partijen binnen het MBZ zijn in 2016 de eerste stappen gezet richting een intensivering van de samenwerking tussen de afdelingen Veilig Thuis, MOB/MBZ en het Veiligheidshuis. Met als doel een nog effectievere aanpak en snellere doorgeleiding.

In het eerste deel van 2017 wordt gestart met de verhuizing van het Veiligheidshuis vanuit het gemeentehuis van Zaanstad naar het hoofdgebouw van de GGD.

Door goede samenwerking en een juiste afstemming is het aantal meldingen vanuit de lokale teams naar het MOB/MBZ in 2016 gestegen naar 83. In 2015 waren dit er nog 57. Ook worden de medewerkers van het MOB/MBZ vaker geconsulteerd. Tevens is er sprake van een intensievere samenwerking tussen het MOB/MBZ en de lokale teams op het terrein van schuldhulpverlening, huisvesting en woonbegeleiding.

Ad E) Kennis en expertise centrum

In oktober 2016 is een symposium georganiseerd voor de ketenpartners in de regio. Naast een plenair gedeelte waren er workshops over hoarding en vervuiling, suicidepreventie en vroegsignalering van personen met verward gedrag. Het symposium werd door bijna 100 personen bezocht en heeft veel positieve reacties opgeleverd.

Wat heeft het gekost?

Baten regulier	1.879	-
Baten bijdragen gemeenten	869.863	869.863
Lasten regulier	876.410	869.863
Tussenresultaat	4.668-	-
Toevoeging aan reserves		-
Onttrekking aan reserves	12.833	-
Resultaat na bestemming	8.165	-

Voor de analyse van de afwijkingen van de realisatie ten opzichte van de begroting wordt verwezen naar de toelichting op de programmarekening, hoofdstuk 2.3.4 (toelichting op overzicht van baten en lasten).

1.1.4 Programma 4 Jeugdgezondheidszorg

Inleiding

De Jeugdgezondheidszorg (JGZ) zet zich in voor het beschermen, bevorderen en bewaken van de gezondheid, groei en ontwikkeling van de jeugdigen in de regio Zaanstreek-Waterland (0–18 jaar). De JGZ richt zich op het voorkomen, opsporen en bestrijden van afwijkingen van gezondheid, groei en ontwikkeling en van oorzaken hiervan in preventieve context. Indien nodig adviseert de JGZ over adequate zorg, initieert zorg en grijpt in waar onvoldoende zorg tot stand komt.

Producten

Onder dit programma vallen de volgende producten:

4.001.R	Preventief Gezondheidskundig Onderzoek Basisonderwijs	Basisplusproduct
4.003.R	Preventie Gezondheidskundig Onderzoek Voortgezet Onderwijs	Basisplusproduct
4.004.R	Gericht onderzoek	Basisplusproduct
4.005.R	Speciaal onderwijs	Basisplusproduct
4.006.R	Rijksvaccinatieprogramma	Basisplusproduct
4.009.R	Calamiteiten op school	Basisplusproduct
4.010.R	Preventieve logopedie	Basisplusproduct
4.013.R	Zorgcoördinatie netwerken	Basisplusproduct
4.015.R	Telefonische begeleiding	Basisplusproduct
4.027.R	Huisbezoek tot 2 weken	Basisplusproduct
4.030.R	Consult 4 weken tot 4 jaar	Basisplusproduct
4.032.R	Inspectie kinderopvang	Basisproduct
4.034.R	Netwerken	Basisplusproduct
4.035.R	Begeleidingscontacten	Basisplusproduct
4.036.R	Prenatale en postnatale zorg	Basisplusproduct
4.038.R	Regionale aanpak speerpunten	Basisplusproduct
4.039.R	Opvoedspreekuur en -ondersteuning	Basisplusproduct
4.068.R	Inloopspreekuur en telefonische bereikbaarheid	Basisplusproduct
4.069.R	Academische werkplaatsen	Basisplusproduct

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Algemeen effect

Het voorkomen, bewaken en beperken van gezondheidsbedreigingen psychosociaal gedreven ontwikkelingsstoornissen bij kinderen van – 9 maanden tot 19 jaar om daarmee het optimaal functioneren van individuen in de maatschappij te bevorderen.

Specifiek effect

Voorkomen, opsporen en beschermen van kinderen tegen afwijkingen van gezondheid, groei en ontwikkeling.

Informeren, adviseren en versterken van ouders/verzorgers in hun rol als opvoeders.

Bevorderen van individuele ontwikkelingskansen van de kinderen in het kader van positieve gezondheid.

Voorkomen van maatschappelijke kosten door een gezonde fysieke en psychosociale ontwikkeling te bevorderen

Adviseren vanuit digitaal dossier om zo op basis van individuele contacten op collectief niveau input te leveren voor integraal gezondheids-/jeugdbeleid.

Voorgenomen activiteiten bij de begroting 2016 en realisatie 2016

Activiteit	Doelgroep
A Hielprik en gehoorscreening bij pasgeboren kinderen.	Pasgeborenen
B Begeleidingscontacten/huisbezoeken.	Kind en ouders
C Periodiek onderzoek naar gezondheid en ontwikkeling.	Kind en ouders
D Het houden van (inloop)spreekuur.	Kind en ouders
E Coördinatie van zorg/ Vinger aan de pols.	Kind en ouders
F Rijksvaccinatieprogramma.	Kind
G Preventief screenen op stem/spraak en taal ontwikkeling.	Kind en ouders
H Toelatings- en herhalingsonderzoek speciaal onderwijs.	Kind en ouders
I Voorlichting en advies in het algemeen.	Kind, ouders en school
J Pre- en postnatale cursussen.	Ouder en kind
K Opvoedingsondersteuning.	Kind en ouders
L VTO-vroeghulp.	Kind en ouders
M Inspecties kinderopvang locaties.	Kind en ouders

	Vorgenomen activiteiten	realisatie 2016	afwijking
A	95% bereik gehoortest.	98,5%	3,5%
	80% bereik hiepriek.	97%	17%
B	100% huisbezoeken pasgeborenen.	100%	geen
	1100 begeleidingscontacten via huisbezoek.	903	18%
C	Opkomst 95% reguliere contacten 0-4 jaar.	95,4%	geen
	Opkomst 75% reguliere consulten 4-12 jaar.	95,9%	20,9%
	Opkomst 80% reguliere consulten 12-18 jaar.	99%	19%
	8,5% indicatieve consulten op basis van het aantal consulten 0-18 jaar.	31,40%	23%
D	5000 telefonische contact momenten.	7290	46%
	7500 vragen van ouders beantwoorden.	7470	geen
E	Aantal geregistreerde vermoedens van kindermishandeling.	664	
	Aantal meldingen bij Veilig Thuis.	17	
F	90-95% bereik vaccinaties.	95%	geen
	95% opkomst bij 9-jarigen vaccinatie.	95%	geen
	60% opkomst HPV-vaccinatie.	42%	18%
G	95% opkomst bij de screening 5-jarigen.	100%	5%
	1200 indicatief consult logopedie.	994	17%
H	250 plaatsing- en herhalingsonderzoek speciaal onderwijs.	811	225%
I	125 uitgeleend lesmateriaal.	n.v.t.	
	Houden klanttevredenheidsonderzoek.		
J	25% deelname van het aantal zwangeren (afgezet tegen jaarcohort (3300)).	1309 (40%)	15%
K	1300 gesprekken met ouders.	1882	45%
L	60 VTO vroeghulp aanvragen afgehandeld.	79	32%
M	100% bezochte kinderopvanglocaties:		
	122 kinderdagverblijven	116	5%
	110 buitenschoolse opvang	113	geen
	8 gastouderbureaus	7	geen
	30 gastouders	29	geen
	Inspectie 60 nieuwe gastouders	80	33%
	Voorinspectie 10 nieuwe kinderopvang locaties	31	200%
	20 3-maandsinspectie na voorinspectie, verhuizing of houderwijziging	27	35%
	1 inspectie internaat	0	100%

Visie JGZ

De JGZ signaleert, monitort, vaccineert, ondersteunt en begeleidt. Om deze taken te kunnen vervullen moet de JGZ goed zijn ingebed in de leefomgeving van jeugdigen en ouders en goed verbonden zijn met andere organisaties in die omgeving. Zo kan de JGZ een verbindende rol vervullen tussen enerzijds scholen, wijkteams en –voorzieningen, eerstelijns voorzieningen en anderzijds de specialistische hulp.

In 2016 heeft de Inspectie voor de Gezondheidszorg de JGZ bezocht. Op het punt groei scoorde de JGZ onvoldoende en op een aantal andere vlakken werden aanbevelingen gedaan. Hierop is een plan van aanpak gemaakt waarop goedkeuring is verkregen.

In 2016 liep de erkenning voor de GGD als opleidingsinrichting af en is de GGD opnieuw gevisiteerd. De GGD heeft de erkenning voor de jeugdartsopleiding en de opleiding arts Maatschappij en Gezondheid gekregen voor de maximale 5 jaar. Inhoudelijk is de GGD verder gegaan met innoveren en zijn er diverse pilots gedaan waaronder een extra contactmoment op de basisschool om overgewicht eerder op te sporen en een pilot triageren in groep 7 om zo de kinderen die dat nodig hebben beter te kunnen bedienen. Ook is een pilot met Ynformed gedaan, een big data tool die door het digitaal dossier te trainen, een hulpmiddel kan zijn om kindermishandeling eerder te signaleren. Hier wordt in 2017 een vervolg aan gegeven.

Ad A) Gehoorscreening en hielprik pasgeborenen

Bereik ligt van oudsher hoog. Echter het totaal te behalen aantal hielprikken is altijd afhankelijk van waar de nieuwgeborene zich bevindt 72 uur na de geboorte. Van de baby's die op dat moment thuis zijn wordt bij 100% de hielprik uitgevoerd. In 2016 is moderne audio apparatuur aangeschaft, waardoor gehoorproblemen bij zeer jonge kinderen kan worden opgespoord.

Ad B) Huisbezoeken en begeleidingscontacten

Het aantal begeleidingscontacten is het totaal van het aantal huisbezoeken. Dit aantal ligt iets lager dan het totaal aantal begrootte huisbezoeken. Echter, we zien al jaren dat er in plaats van huisbezoeken er sneller telefonisch contact gezocht wordt door het gezin zelf of de professional. Dat is ook terug te zien in het hoge aantal telefonische contactmomenten (D).

Bij 3.328 kinderen is binnen 2 weken na de geboorte een huisbezoek uitgevoerd. In de leeftijd 0-4 jarigen zijn 800 huisbezoeken uitgevoerd (656 kinderen) en in de leeftijd 4-18 jaar 103 (89 kinderen).

Ad C) Opkomst reguliere contactmomenten

Er is een verschil tussen opkomst en bereik. De opkomst ligt beduidend lager dan het bereik. Veel ouders verzetten hun afspraak waardoor er inefficiënte spreekuren ontstaan en er veel planningswerk is. In de zulgingenperiode verzetten ouders in 17% van de contactmomenten de afspraak. In de peuterperiode stijgt dit naar 32%. Deze tendens zet zich voort naar de basisschoolperiode. Door ouders de mogelijkheid te geven zelf hun afspraak te plannen via Mijnkinddossier en het verzenden van Sms-berichten voorafgaand aan de afspraak is de planning van afspraken verbeterd.

Ad D) Inloospreekuren en telefonische bereikbaarheid

Dit betreft de 'ad hoc' contacten op initiatief van de klant en zijn alle inhoudelijk vragen aan de jeugdverpleegkundige, telefonisch via de JGZ-advieslijn of op het inloospreekuur. Ouders weten de Jeugdgezondheidszorg goed te vinden voor advies en vragen. De GGD stimuleert ouders en professionals om telefonisch of per mail hun vragen te stellen, zodat eenvoudige vragen snel en efficiënt beantwoord kunnen worden en kleine problemen ook klein blijven. Om ouders tegemoet te komen, worden extra vervolgspraken gemaakt voor een telefonisch consult. Ouders hoeven dan niet naar het spreekuur te komen. Het gaat hierbij om 7.290 telefonische contactmomenten, waarbij de ouders van 0-4 jarigen de grootste groep vormen (5.664 contactmomenten tegenover 1.516 contactmomenten door ouders 4-18 jarigen). Daarnaast zijn er 108 logopedische vragen gesteld.

Ad E) Coördinatie van zorg

Bij 1% van de contactmomenten is de Meldcode Kindermishandeling gebruikt in verband met een vermoeden van Kindermishandeling. Dit heeft geresulteerd in 17 meldingen bij Veilig Thuis. In 2016 is een project gestart om het signaleren, bespreekbaar maken en registreren van vermoedens van kindermishandeling te verbeteren.

Ad G) Screening op stem/spraak en taalontwikkeling

Schooljaar 2015-2016 waren er 3.345 te screenen kinderen van 5 jaar in Zaanstreek-Waterland. Voor schooljaar 2016-2017 zijn er 3.322 te screenen 5-jarigen. De eerste helft van 2016 zijn er 1.641 kinderen gescreend.

In de tweede helft van 2016 zijn beduidend minder screenings uitgevoerd, te weten 1.077. Het jaarcohort van kinderen geboren in 2011 is nog niet volledig gezien.

Het aantal te screenen kinderen valt hoger uit dan op grond van het geboortecijfer was te verwachten, omdat er op deze leeftijd meer kinderen in verhuizen dan er uit de regio vertrekken.

Lokale verschillen worden recht getrokken, omdat de logopedisten regionaal werken.

Indicatieve consulten worden uitgevoerd naar aanleiding van de screening of zijn aanmeldingen van andere basisschoolleerlingen op verzoek van derden (ouders, leerkrachten, IB-er, jeugdarts). Omdat in de tweede helft van 2016 minder kinderen zijn gescreend zijn er ook minder indicatief consulten naar aanleiding van de screening uitgevoerd. Tevens zijn er, omdat er minder basisscholen zijn bezocht de tweede helft van het jaar, ook minder aanmeldingen op verzoek van derden aangevraagd en uitgevoerd.

Ad H) Toelating- en herhalingsonderzoek speciaal onderwijs (H)

De JGZ speelt een belangrijke rol in het volledig in beeld krijgen van het kind/de jongere in zijn/haar sociale context. Doordat meer kinderen binnen het regulier onderwijs worden opgevangen is er meer behoefte om eerder op de basisschool (kleuterklassen) gezamenlijk met schoolmaatschappelijk werk, intern begeleider en

Jeugdgezondheidszorg ondersteuningsplannen te maken voor diverse leerlingen. In 2016 is aan 811 leerlingen ondersteuning geboden. Deze ondersteuning is divers; van volledig onderzoek tot telefonische begeleiding.

Ad J) Post- en prenatale cursussen

Er is een breed aanbod van post- en prenatale cursussen en themabijeenkomsten. Naast de cursussen en themabijeenkomsten zijn 306 aanstaande en jonge moeders begeleid bij de zwangerschap en het geven van borstvoeding. In de prenatale cursussen wordt meer aandacht besteed aan de komst van een kindje en de impact hiervan op de relatie van de ouders. Er ontstaat begrip voor verschil in opvoedingsstijl. Dit gebeurt in het kader van preventie van echtscheidingen.

Ad M) Inspecties kinderopvanglocaties (M)

Er zijn meer kinderdaglocaties geïnspecteerd dan van tevoren ingeschat. Met name het aantal nieuwe locaties en gastouders is toegenomen. Ook worden inspecties na een klacht of signaal uitgevoerd. Deze inspecties worden uitgevoerd na overleg met de betreffende gemeente. Het betreft 23 incidentele onderzoeken, waarvan 10 in het basisonderwijs, 7 bij kinderdagverblijven, 5 bij een voorziening van gastouderopvang en 1 bij een peuterspeelzaal.

Vanwege het ontbreken van een opdracht van de gemeente heeft de internaatsinspectie niet plaatsgevonden.

Wat heeft het gekost?

	Realisatie	Begroting
Baten regulier	1.392.259	1.235.674
Baten bijdragen gemeenten	7.179.639	7.179.639
Lasten regulier	8.862.748	8.415.313
Incidentele Lasten	5.350	-
Tussenresultaat	296.200-	-
Toevoeging aan reserves		-
Onttrekking aan reserves	122.090	-
Resultaat na bestemming	174.110-	-

Voor de analyse van de afwijkingen van de realisatie ten opzichte van de begroting wordt verwezen naar de toelichting op de programmarekening, hoofdstuk 2.3.4 (toelichting op overzicht van baten en lasten).

1.1.5 Programma 5 Geneeskundige hulp in de regio

Inleiding

Dit programma is gericht om de coördinatie bij rampen en crisissen met als doel bij calamiteiten de psychosociale schade bij de inwoners te beperken.

Producten

Onder dit programma valt het volgende product:

5.001.R Geneeskundige hulpverlening in de regio Basisproduct

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Algemeen effect

Het voorkomen dan wel beperken van zowel fysieke gezondheidsschade als psychosociale klachten bij inwoners ten aanzien van rampen/crisis.

Specifiek effect

Verminderen en zo mogelijk opheffen van de negatieve effecten die ontstaan als gevolg van dreigingen/ of uitbraak van pandemie op het gebied van infectieziekten en bioterrorisme. Het zoveel mogelijk beperken van psychosociale gevolgen voor getroffen en van ongevallen en rampen.

Voorgenomen activiteiten bij de begroting 2016 en realisatie 2016

Activiteit	Doelgroep
A Afstemmingsoverleg Veiligheidsregio/ GGD met GHOR bureau	Directie
B Bijeenkomsten regiegroep Acute Zorg	MKA, Ambulancedienst, ziekenhuizen
C Opleiden, trainen, oefenen	Medewerkers, ketenpartners
D 24 uren beschikbaarheid DPG, leider kernteam en HIN/HON	Medewerkers, ketenpartners

Voorgenomen activiteiten	Realisatie 2016	Afwijking
A 2x overleg samenwerkingsstructuur DPG	2	geen
8x overleg samenwerkingsstructuur GHOR bureau -GGD	8	geen
8x advisering bestuur over beleid GHOR	16	100%
B 2x deelname regiegroep Acute Zorg	2	geen
C 4x training COPI	4	geen
4x training ROT	4	geen
4x training GBT	3	25%
2x themabijeenkomst COPI	2	geen
2x themabijeenkomst ROT	2	geen
2x themabijeenkomst GBT	1	50%
D Betrokkenheid incidenten RGF (GRIP1of>)	4	

Ad A) Afstemming Veiligheidsregio/GGD met GHOR

De realisatie van de gemeenschappelijke meldkamer Noord-Holland is in 2016 een stap dichterbij gekomen. De besturen van de betrokken veiligheidsregio's (Noord-Holland Noord, Kennemerland en Zaanstreek-Waterland) hebben de nodige voorbereidingsbesluiten genomen, gericht op het realiseren

van de nieuwe meldkamer in Haarlem per 1 juli 2018. Voor Zaanstreek-Waterland betekent dit dat de witte meldkamer Zaanstreek-Waterland (nu onderdeel van de meldkamer Amsterdam) per die datum onderdeel gaat uitmaken van deze gemeenschappelijke meldkamer Noord-Holland. Een consequentie van deze ontwikkeling is een heroriëntering op de positionering van de GHOR. Deze wordt nu georganiseerd vanuit de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland. Deze vindt plaats in 2017.

Per 1 januari 2016 heeft Ambulance Amsterdam, de ambulancevervoerder in onder andere Zaanstreek-Waterland, een aanwijzing van de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport gekregen. Aanleiding was dat de kwaliteit van het ambulancevervoer niet op orde was. Na herinspectie door de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) is de aanwijzing ingetrokken.

Eind 2015 is, ter voorkoming van Btw-heffing, besloten op de samenwerking en financiering van de GHOR het leerstuk 'kosten voor gemene rekening' (LKG) toe te passen. In het voorjaar van 2016 heeft de Belastingdienst, aan wie deze constructie ter goedkeuring is voorgelegd, aangegeven deze niet te accepteren. De suggestie is gedaan om (beargumenteerd) aan te tonen dat in dit geval van samenwerking geen sprake is van een economische entiteit. Als dat het geval is vervalt de BTW-plicht namelijk. Een hierop aangepaste regeling is vervolgens naar de Belastingdienst gestuurd. Tot op heden is daarop geen reactie ontvangen.

In 2016 is de nadruk gelegd op de volgende strategische thema's:

- Evenementenbeleid (versterking van de rol van de GHOR hierin en integraliteit van de advisering).
- Infectieziektebestrijding (versterking IZB en generiek operationeel draaiboek infectieziektebestrijding gereed).
- Rol van de GHOR in de witte keten (zorgcoördinatie, ook in relatie tot GHOR '2020').

Op alle drie de onderwerpen zijn de nodige activiteiten ontplooid. Zo blijkt dat bij de evenementenadviesing de gemeenten de GHOR steeds beter weten te vinden. Meer dan voorheen worden grote evenementen voor adviesing aan de GHOR voorgelegd. Met betrekking tot de infectieziektebestrijding is het Generiek Operationeel Draaiboek Infectieziektebestrijding door het bestuur van de Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland vastgesteld. Dit plan geeft inzicht in de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de bestuurder en professional op het gebied van de infectieziektebestrijding. Ook de organisatie van de infectieziektebestrijding in de regio is onderdeel van het plan (Wat gebeurt er bij een calamiteit?). Tenslotte is een visie ontwikkeld op de rol van de GHOR in de witte keten. Onderdeel hiervan is inzicht verwerven in de mate waarop zorginstellingen zijn voorbereid op calamiteiten en crises. Vanaf 2017 wordt hierover gerapporteerd aan het bestuur van de Veiligheidsregio.

Ad B) Regiegroep Acute Zorg

De regiegroep Acute Zorg is vervangen door de focusgroep Opgeschaalde Zorg (onderdeel van ROAZ) en wordt 2 keer per jaar georganiseerd. In 2016 is aan deze bijeenkomsten deelgenomen.

Ad C) Opleiden, trainen en oefenen

De activiteiten ten aanzien van (interne) crisisbeheersing en GGD Rampenopvangplan (GROP) zijn conform de OTO GROP planning uitgevoerd. De uitbraak van de vogelgriep begin november in de regio betekende binnen de GGD een opschaling in de lijn van het GROP. Het trainen van de crisisorganisatie, zoals jaarlijks gebeurt, wierp duidelijk vruchten af. Samen met de GGD 'en Amsterdam, Flevoland, Kennemerland en Hollands Midden wordt het traject doorlopen naar een Crisisplan Publieke Gezondheid (PG). Het is de bedoeling dat in dit plan het huidige GROP wordt geïntegreerd, evenals de zorgcontinuïteit en de BHV. De reikwijdte van het plan beperkt zich niet tot de inzet van de GGD voor de opgeschaalde publieke gezondheid (infectieziektebestrijding, psychosociale hulpverlening, medisch milieukunde en gezondheidsonderzoek na rampen), maar strekt zich ook uit tot (dreigende) crises die voortvloeien uit het sociaal domein. Door de transities komen calamiteiten rond de hulp en zorg voor de jeugd en kwetsbare bewoners

veel nadrukkelijker op de lokale (bestuurlijke) agenda. De oplevering van het format voor het Crisisplan PG staat gepland voor het 1^e kwartaal 2017 en wordt daarna binnen de GGD geïmplementeerd.

Door het ROAZ (Regionaal Overleg Acute Zorg), regio's AMC en VUmc, is besloten tot de implementatie van het netcentrisch werken in de witte kolom (ziekenhuizen, huisartsenposten, RAV, GGD en GGZ-instellingen). Dit betekent dat het LCMS (Landelijk Crisis Management Systeem), het technisch hulpmiddel om netcentrisch te werken, hierop wordt aangepast. Het LCMS Gezondheidszorg wordt dan toegevoegd. De GGD heeft inmiddels een aantal opgeleide Informatiecoördinatoren. In 2017 wordt het LCMS voor de witte kolom verder ingericht, zodat er mee geoefend en gewerkt kan worden.

Wat heeft het gekost?

	Realisatie	Begroting
Baten regulier	244.339	245.120
Baten bijdragen gemeenten	43.701	43.701
Lasten regulier	290.709	288.821
	2.669-	-
Toevoeging aan reserves	-	-
Onttrekking aan reserves	2.669	-
Resultaat na bestemming	-	-

Voor de analyse van de afwijkingen van de realisatie ten opzichte van de begroting wordt verwezen naar de toelichting op de programmarekening, hoofdstuk 2.3.4 (toelichting op overzicht van baten en lasten).

1.1.6 Algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen van GGD Zaanstreek-Waterland bestaan uit de gemeentelijke bijdragen van de acht gemeenten uit de regio Zaanstreek Waterland.

Voor de verdeling van de lasten over de gemeenten wordt per programma de volgende verdeelsleutel gehanteerd:

- Voor de programma's Epidemiologie, Beleid en Gezondheidsbevordering (EBG), Algemene gezondheidszorg (AGZ) en Geneeskundige Hulp in de regio (GHOR) vindt de toerekening plaats op basis van het aantal inwoners per gemeente ten opzichte van het totaal aantal inwoners in de regio met als peildatum 1 januari van het jaar t-1.
- Voor het programma Jeugdgezondheidszorg vindt de toerekening plaats naar rato het aantal inwoners per gemeente in de leeftijdscategorie 0-19 jaar met als peildatum 1 januari van het jaar t-1.
- Voor het programma Maatschappelijke gezondheidszorg (MGZ) wordt de bijdrage, conform de vastgestelde gemeenschappelijke regeling, berekend rato van het aantal meldingen.

De gemeentelijke bijdrage voor 2016 is als volgt:

VOORSCHOTTEN GEMEENTEN PER PROGRAMMA						
Programma	EBG	AGZ	MGZ	JGZ	GHOR	Totaal
Gemeente						
Beemster	26.798	24.413	14.402	195.440	1.185	262.238
Edam Volendam	87.552	79.759	40.325	686.009	3.873	897.518
Landsmeer	32.577	29.678	14.402	230.913	1.441	309.011
Oostzaan	27.653	25.192	15.842	201.688	1.223	271.598
Purmerend	239.630	218.300	221.785	1.680.799	10.600	2.371.114
Waterland	51.601	47.008	15.842	361.751	2.283	478.485
Wormerland	47.377	43.161	25.923	333.680	2.096	452.237
Zaanstad	455.769	415.201	511.261	3.354.195	20.160	4.756.586
Zeevang	18.981	17.292	10.081	135.164	840	182.358
Totaal	987.938	900.004	869.863	7.179.639	43.701	9.981.145

Saldo financieringsfunctie

Het saldo van de financieringsfunctie wordt gedefinieerd als het saldo van de betaalde (rente)last over de aangegane leningen en over de aangetrokken middelen in rekening courant en de ontvangen rente(baat) over de uitzettingen.

Omschrijving	Saldo per 01-01-2016	Rentelast 2016	Rente baten 2016	Saldo
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	3.033.333	115.951	-	115.951
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	11.924	-	-	-
Saldo van de financieringsfunctie				115.951

1.2 Paragrafen

1.2.1 Inleiding

In de programmabegroting en de jaarrekening is een aantal paragrafen opgenomen dat inzicht geven in de financiële positie van GGD Zaanstreek-Waterland. De paragrafen zijn ook verplicht op grond van de financiële voorschriften (het besluit "begroten en verantwoorden"). Dit zijn de volgende paragrafen:

- Weerstandsvermogen
- Verbonden partijen
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Bedrijfsvoering
- Financiering

De paragraaf 'onderhoud kapitaalgoederen' is slechts zeer beperkt van toepassing. Daarnaast zijn de paragrafen 'onderhoud kapitaalgoederen', 'grondbeleid' en 'overzicht lokale lasten', volgens de financiële voorschriften (BBV), voorgeschreven paragrafen. Deze zijn echter niet van toepassing op de GGD.

In de volgende paragrafen wordt ingegaan op de realisatie van de in de programmabegroting opgenomen beleidskaders.

1.2.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Deze paragraaf gaat in op de vraag of en hoe GGD Zaanstreek-Waterland in staat is haar financiële risico's op te vangen zonder dat dit direct dwingt tot bezuinigingen of wijziging van beleid.

Hiervoor is inzicht nodig in:

- de omvang van de aanwezige risico's;
- de weerstandscapaciteit: de mogelijkheden om de risico's af te dekken .

De omvang van de aanwezige risico's

In de risico-inventarisatie zijn risico's opgenomen, die niet kwantificeerbaar zijn en waarvoor geen voorzieningen of bestemmingsreserves zijn gevormd. Onder deze risico's wordt het type risico's verstaan dat voortvloeit uit eigen beleid, het doen of nalaten van derden of beleid van andere overheden. De inventarisatie vindt tweemaal per jaar plaats, namelijk bij de begroting en bij de jaarrekening. De GGD kent risico's die te maken hebben met de personele kosten.

- Eigen risicodragers WW-verplichting

De GGD is eigen risicodragers voor uitkeringen uit de werkloosheidswet (WW). Dat betekent dat bij ontslag of einde dienstverband (bij tijdelijke aanstellingen) de eventueel uit te betalen WW-uitkering betaald moet worden door de GGD. In 2016 zijn er in dit kader beperkt kosten gemaakt.

- Doorbetalingsverplichting bij arbeidsongeschiktheid in verband met ziekte

De GGD is eigen risicodragers voor de WGA, in het kader van de Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA). Dit betekent dat de GGD het loon betaalt dat de zieke (ex-)werknemer eventueel nog verdient én zijn uitkering.

- Calamiteiten binnen het taakveld van de GGD:

Als zich in de regio calamiteiten voordoen, die een bedreiging vormen voor de volksgezondheid (bijvoorbeeld uitbraak infectieziekte) of in het kader van de rampenbestrijding inzet vragen van de GGD, zullen hieruit kosten voortvloeien. Met deze kosten is in de begroting geen rekening gehouden.

Vanuit de strategische risico inventarisatie worden drie risico's benoemd:

- beleidsveranderingen van de gemeenten;
- veranderde werkwijze politie;
- veranderende werkwijze GGZ.

De GGD anticipeert op deze ontwikkelingen door in overleg te treden met deze partners, zodat de eventuele gevolgen beperkt zijn.

In 2016 heeft zich geen situatie voorgedaan en zijn er geen kosten gemaakt die voortvloeien uit dit risico.

Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit alle middelen en mogelijkheden, waarover GGD Zaanstreek-Waterland beschikt om financiële tegenvallers te kunnen dekken. Er is daarom een relatie tussen het beleid over reserves en voorzieningen in het algemeen en over het weerstandsvermogen in het bijzonder.

De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit de Algemene Reserve Wettelijke taken en de Algemene Reserve Markttaken.

De Algemene Reserve Wettelijke taken heeft eind 2016 een omvang van € 488.665. Eind 2015 heeft de reserve een omvang € 648.665. Aan de algemene reserve is een onttrekking gedaan vanwege een niet begrote loonkostenstijging in 2016. De reserve voldoet aan de vastgestelde norm van 5% (van de gemeenschappelijke bijdrage). De Algemene Reserve Markttaken heeft eind 2016 een omvang van € 115.166. Deze toename ten opzichte van 2015 wordt veroorzaakt door de toevoeging van op de reizigersvaccinatie behaalde positieve resultaat van € 25.219.

Kengetallen

Op 9 juli 2015 heeft de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de wijze vastgesteld waarop kengetallen dienen te worden vastgesteld en opgenomen in de begroting en het jaarverslag. Voor GGD Zaanstreek-Waterland kunnen alleen de kengetallen netto schuldquote, de solvabiliteitsratio en de structurele exploitatieruimte worden bepaald. Het kengetal de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen is gelijk aan de netto schuld quote. Het kengetal grondexploitatie is niet van toepassing op GGD Zaanstreek-Waterland.

	Netto schuld quote	31-12-2016
1	Vaste schulden	2.916.667
2	Netto vlottende schulden	2.089.613
3	Overlopende passiva	2.101.276
4	Financiële vaste activa	9.024
5	Uitzettingen < 1 jaar	3.174.274
6	Liquide middelen	110.047
7	Overlopende activa	1.478.500
8	Totaal baten	25.124.923
	(1+2+3-4-5-6-7)/8*100%	9,30%

Solvabiliteitsratio		31-12-2016
1	Eigen vermogen	1.430.500
2	Totaal passiva	8.621.924
1/2*100%		16,59%
Structurele exploitatieruimte		31-12-2016
1	Structurele lasten	25.677.770
2	Structurele baten	25.068.032
3	Structurele toevoegingen aan de reserves	113.000
4	Structurele onttrekkingen aan de reserves	-
5	Totaal saldo van de baten	25.124.923
(2-1)+(4-3)/5*100%		-2,88%

1.2.3 Verbonden partijen

Onder verbonden partijen worden verstaan die partijen waarmee GGD Zaanstreek-Waterland een bestuurlijke relatie heeft en waarin de GGD een financieel belang heeft. Een bestuurlijk belang betekent dat de GGD een zetel in het bestuur van de verbonden partij heeft of stemrecht heeft. Met financieel belang wordt bedoeld dat de GGD middelen ter beschikking heeft gesteld en die zal verliezen bij faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen van de partij kunnen worden verhaald op de GGD.

De GGD kent ook in 2016 geen verbonden partijen, wel is er een samenwerking met/vertegenwoordiging in de Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland.

1.2.4 Onderhoud kapitaalgoederen

In deze paragraaf wordt aandacht besteed aan het beleid ten aanzien van onderhoud van kapitaalgoederen. In oktober van 2011 heeft GGD Zaanstreek-Waterland het gebouw en de terreinen aan de Vurehout 2 te Zaandam aangekocht. Met de aankoop van het pand zullen alle onderhoudskosten voor rekening van de GGD komen. Het is noodzakelijk om jaarlijks te reserveren voor het verrichten van groot onderhoud. In de vergadering van het Algemeen Bestuur van 7 juli 2011 is besloten om een jaarlijkse toevoeging van, aan de ingestelde bestemmingsreserve "onderhoud gebouw", te doen van € 50.000 met ingang van 2012.

Verder bedraagt de totale omvang van de activa van de GGD ultimo 2016 € 5.739.383. In 2016 hebben er investeringen plaatsgevonden met betrekking tot de aanschaf van computer hardware, koelkasten en kantoorinventaris. Er is in 2016 voor een bedrag van € 37.744 geïnvesteerd.

Het onderhoud van de hardware wordt (grotendeels) uitgevoerd door de medewerkers automatisering/informatisering van de sector Bedrijfsvoering. Het onderhoud van de software is, voor zover dit niet in eigen huis ontwikkelde toepassingen betreft, contractueel geregeld met de softwareleveranciers. Voor aangeschafte software wordt standaard een onderhoudsovereenkomst afgesloten. De lasten daarvan zijn begroot op de post automatiseringskosten, die door middel van interne doorberekeningen aan de programma's worden doorbelast.

1.2.5 Financiering

De basis voor de financieringsfunctie is neergelegd en verankerd in een aantal besluiten. Enerzijds vormt de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) de basis voor alle handelingen die te maken hebben met het uitzetten dan wel aantrekken van gelden. Anderzijds wordt de wet Fido vertaald in een aantal besluiten zoals de uitvoeringregeling financiering decentrale overheid (Ufdo) en de regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo).

Treasurybeleid

Bovenstaande wet- en regelgeving vormt de basis van het treasurystatuut welke op 13 juli 2016 is vastgesteld. Het treasurybeleid is prudent en risicomijdend. De belangrijkste doelstellingen zijn:

- beheersen van financiële risico's zoals renterisico, liquiditeitsrisico en kredietrisico;
- minimaliseren van de te betalen rentekosten en bankkosten;
- optimaliseren van het te realiseren rendement op eventueel beschikbare liquiditeiten.

Schatkistbankieren

Op 10 december 2013 heeft de Eerste Kamer ingestemd met een aanpassing van de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido), de wetswijziging stelt het zogenaamde schatkistbankieren verplicht voor decentrale overheden. Met ingang van maandag 16 december 2013, na publicatie in de staatscourant, is de wetswijziging van kracht geworden. De wetswijziging houdt in dat de decentrale overheden, zoals de GGD, verplicht worden gesteld om alle overtollige middelen aan te houden in de schatkist. Concreet betekent dit dat de GGD een rekeningcourantverhouding heeft met de Staat. Alle liquide middelen die de GGD niet direct nodig heeft voor het uitvoeren van haar taak, moeten worden gestort op de rekening courant bij de Staat. Hierbij geldt voor GGD Zaanstreek-Waterland een ondergrens van € 250.000. De GGD houdt te allen tijde de beschikking over de bij de Staat uitgezette gelden.

De ondergrens van € 250.000 houdt in dat de GGD € 250.000 aan liquide middelen op haar bankrekeningen mag aanhouden. Dit betekent echter niet dat het bedrag van € 250.000 niet mag worden overschreden. De wetswijziging geeft de decentrale overheid daarin wat ruimte. Zolang het gemiddelde saldo van de bankrekeningen over een kwartaal de ondergrens niet overschrijdt, voldoet de decentrale overheid aan de wet fido. De gemiddelde bankstanden per kwartaal zijn als volgt:

Gemiddelde bankstand 2016

1 ^e kwartaal	€ 207.082
2 ^e kwartaal	€ 201.358
3 ^e kwartaal	€ 215.690
4 ^e kwartaal	€ 188.347

Met de Bank Nederlandse Gemeenten is een overeenkomst gesloten die voorziet in een dienst waarbij de Bank Nederlandse Gemeenten is gemachtigd om de overtollige middelen boven het limiet van € 250.000 af te romen naar de rekening courant bij de Staat.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het maximum bedrag welke een overheidsorganisatie kortdurend (tot 1 jaar) mag aantrekken op de geldmarkt. Dit om het risico dat overheidsorganisaties lopen bij het aan trekken van kortgeld (tot 1 jaar) te beperken. De grootte van de kasgeldlimiet wordt bepaald aan de hand van een door het rijk vastgesteld percentage over het begrotingstotaal van de gemeente aan het begin van het dienstjaar. Op dit moment is dit percentage 8,5% van het totaal van de jaarbegroting.

Kasgeldlimiet		31-12-2016
1	Toegestane kasgeldlimiet:	
	- in procenten van de begroting	8,5%
	- in bedrag	1.292.534
2	Omvang vlottende schuld	
	- Opgenomen gelden < 1 jaar	-
	- Schulden rekening courant	-
	- Gestorte gelden door derden < 1 jaar	-
	- Overige leningen niet zijnde vaste schuld	-
3	Vlottende middelen:	
	- Contante gelden in kas	2.550
	- Tegoeden in rekening courant	107.497
	- Overige uitstaande gelden < 1 jaar	-
4	Totaal netto vlottende schuld	110.047
	Toegestaan kasgeldlimiet	1.292.534
Ruimte (4-1)		1.402.581-

Liquiditeitspositie

De voornaamste inkomsten van GGD Zaanstreek-Waterland zijn de gemeentelijke bijdragen. Tweemaal per jaar worden aan gemeenten voorschotten in rekening gebracht. Deze gelden worden tijdelijk weggezet op de rekening van het Ministerie van Financiën en komen geleidelijk beschikbaar voor de GGD. Beschikbare middelen worden volledig ingezet als intern financieringsmiddel.

Rentebeleid

Voor de toerekening van rentelasten aan investeringen wordt een percentage gehanteerd, dat gebaseerd is op de (eind 2011) aangetrokken geldlening in verband met de aankoop van het pand. Het percentage voor 2016 is 4%.

Renterisico's

Het doel van de renterisiconorm is dat overheidsorganisaties binnen hun leningenportefeuille geen overmatig renterisico lopen bij herfinanciering van aflopende geldleningen. Zo mag maximaal 20% van het totaal uitstaande leningen in één jaar worden geherfinancierd. Dit percentage is bij wet vastgesteld. Voor de GGD is dit een bedrag van € 630.000 (uitgegaan van € 3.150.000 uitstaande leningen). Het volgende overzicht geeft inzicht in de samenstelling, grootte en rentegevoeligheid van de opgenomen leningen. De renterisiconorm wordt in 2016 niet overschreden. Er is geen sprake geweest van herfinanciering.

Renterisico		31-12-2016
1a	Renteherziening op vaste schuld o/g	-
1b	Renteherziening op vaste schuld u/g	-
2	Netto renteherziening op vaste schuld	-
3a	Nieuw aangetrokken vaste schuld	-
3b	Nieuw verstrekte lange leningen	-
4	Netto nieuw aangetrokken vaste schuld (3a-3b)	-
5	Betaalde aflossing	-
6	Herfinanciering (laagste van 4 en 5)	-
7	Renterisico op vaste schuld (2+6)	-
Renterisiconorm		
8	Stand van de vaste schuld per 1-1	3.033.333
9	Het bij ministeriële regeling vastgesteld percentage	20%
10	Renterisiconorm (8*9)	606.667
Toets renterisiconorm		
10	Renterisiconorm	606.667
7	Renterisico op vaste schuld	-
11	Ruimte (+) / Overschrijding (-) (10/7)	606.667

1.2.6 Bedrijfsvoering

Onder Bedrijfsvoering is de interne ondersteuning opgenomen die de organisatie in staat stelt om de voorgenomen programma's en prestaties zo doelmatig en doeltreffend mogelijk te realiseren. Deze activiteiten worden uitgevoerd binnen de sector Bedrijfsvoering en zijn neergelegd bij de teams financiën, personeel en organisatie (P&O), ICT, facilitaire zaken, , communicatie, juridische zaken/inkoop, receptie en secretariaat.

In deze paragraaf worden de kosten voor de interne organisatie verantwoord. Het is een administratieve paragraaf. Deze kosten worden door middel van een opslag op de personele lasten (naar rato van loonkosten), volledig doorbelast aan de programma's 1 t/m 5.

Financiële planning & control

In de bestuursrapportage 2016 was toegezegd dat er nader onderzoek zou plaatsvinden over het onderscheid in bedrijfsvoering naar taken in het kader van de gemeenschappelijke regeling en projecten resulterend in een nadere toelichting in de jaarrekening 2016. Een onderzoek naar de bedrijfsvoering/overhead is nog gaande en zal in het najaar 2017 worden afgerond en aan het Algemeen Bestuur worden aangeboden.

In 2016 zijn de reguliere documenten uit de planning & control cyclus ter besluitvorming aan het Algemeen Bestuur aangeboden. Dit betreft de kadernota 2017, de begroting 2017 en de jaarstukken 2015.

In 2016 is er kritisch gekeken naar de inrichting van de financiële administratie en de sturingsinformatie voor de managers. Komende jaren zullen wij werken aan een aantal aanbevelingen die hieruit zijn voortgekomen. Eind 2016 is een begin gemaakt met de inrichting van de financiële en de personeelsadministratie conform de organisatiewijziging fase II. Dit zal begin 2017 verder zijn beslag krijgen.

Personeel & organisatie

In 2016 is vanuit P&O een Risico Inventarisatie en –Evaluatie (RI&E) uitgevoerd, met als doel het in kaart brengen van de risico's en knelpunten op het gebied van veiligheid, gezondheid en welzijn. De uitkomsten zijn samengevat in een rapportage en een plan van aanpak met maatregelen is opgesteld. Voor de zomer van 2016 is een medewerkersonderzoek uitgevoerd onder alle medewerkers van de GGD. Samengevat kan gesteld worden dat medewerkers zeer bevlogen zijn en plezier in hun werk hebben. Zij waarderen de onderlinge samenwerking, de waardering van collega's en leidinggevende en de manier waarop leiding gegeven wordt. Aandacht voor de volgende thema's kan de werkbeleving positief beïnvloeden: interne (top-down) communicatie, betrokkenheid bij beleidsontwikkeling en werkdruk (functiegroep-afhankelijk).

Het verzuimpercentage over 2016 is toegenomen met 2% ten opzichte van 2015 tot 5,8 procent. Dit kan worden verklaard door de toename van het aantal langdurig zieken met 16% ten opzichte van 2015. Het kort frequent verzuim en het kort verzuim zijn daarentegen gedaald met respectievelijk 8% en 8%.

Vanaf januari 2017 kent de GGD voor haar medewerkers een Individueel Keuze Budget (IKB). De voorbereiding voor de invoering hiervan heeft in 2016 plaatsgevonden.

Facilitaire zaken en ICT

Het huidige datanetwerk en de daarbij horende dienstverlening sluiten niet meer aan bij de functionele wensen van de organisatie en de komst van een nieuwe VOIP telefonie. Er is een nieuw bedrijfsnetwerk opgezet bij United Service Provider (USP). Dit betreft zowel de internet ontsluiting, de voorbereiding voor een apart netwerk voor de VOIP telefonie en een gesloten netwerk waar alle locaties mee verbonden zijn.

Aansluiting op het Databuffet AMZX (GGDGHOR), voor gegevens uitwisseling met DUO-Bron, Aphrodite, Epidemiologische data gegevens en verdere toekomstige ontwikkelingen wordt mogelijk gemaakt.

Communicatie

In 2016 zijn de volgende publicaties uitgebracht: Nieuwsbrief Openbare Gezondheidszorg editie maart, september en december. Publieksjaarverslag 2015 in mei. Daarnaast zijn er diverse e-nieuwsbrieven uitgebracht: de nieuwsbrief Gezond op School voor het basisonderwijs en voortgezet onderwijs, de nieuwsbrief Veilig Thuis, de nieuwsbrief JOGG Zaanstad, de nieuwsbrief Centrum Jong, voor Jeugd & Gezin en de Infectieziektenieuwsbrief. Communicatie werkt hierin samen met de verschillende afdelingen. Daarnaast biedt Communicatie ondersteuning aan de diverse afdelingen met betrekking tot verschillende projecten en communicatiewerkzaamheden. Het jaar is afgesloten met de GGD Brede Bijeenkomst, een jaarlijkse personeelsbijeenkomst.

Juridische zaken/ Inkoop

In 2016 zijn er twee belangrijke begeleide inkooptrajecten geweest, te weten de energielevering en de Europese aanbesteding van de inhuur van personeel via payroll.

Commissie MICD (Meldingen Incidenten Cliëntenzorg en Dienstverlening)

De (interne) commissie MICD richt zich op het bewaken en bevorderen van de veiligheid en de kwaliteit van de zorg en inzicht krijgen in de aard en de omvang van incidenten en calamiteiten bij individuele cliënten en medewerkers. De commissie oordeelt niet over schuld of aansprakelijkheid. De Commissie MICD bestaat uit zes leden, afgevaardigd uit de verschillende afdelingen van de GGD.

De Commissie MICD heeft over het jaar 2016 59 meldingen ontvangen. Dit is een stijging ten opzichte van het aantal meldingen in 2015 (34 meldingen) en 2014 (48 meldingen).

Afdeling	Aantal meldingen	Waarvan	
		Menselijke fout	Rapport gemaakt
JGZ	34	19	15
AGZ	11	9	2
MGZ	2		2
EBG	1	1	
Bedrijfsvoering	5	1	4
Directie	0		
In behandeling	2		
Totaal	55*	30	23

Naast de 55 meldingen zijn er vier agressie-incidenten gemeld bij de commissie MICD. Dit is een stijging in vergelijking met voorgaande jaren (twee in 2015, drie in 2014 en vijf in 2013).

In het geval van menselijke fouten bij JGZ betrof het 10 maal een vaccinatiefout. Bij AGZ betrof het 2 maal een vaccinatiefout.

De commissie MICD heeft voor het eerst te maken gekregen met een calamiteit. Dit betrof een cliënt van MGZ die overleden is. Dit is aan de Inspectie voor de Gezondheidszorg gemeld. De commissie MICD heeft zich gericht op de interne procedures. De Inspectie is betrokken bij de inhoudelijke bijdrage van alle betrokken zorginstanties.

Uit de meldingen en aanbevelingen zijn geen trends te destilleren. Zij zijn zeer divers.

Klachten

In 2016 zijn 57 klachten ingediend. Dit is een stijging ten opzichte van het voorgaande jaar. Twee klachten zijn niet ontvankelijk verklaard, omdat deze klachten geen betrekking hadden op de uitvoering van taken door GGD-medewerkers. Wanneer een klacht is ontvangen wordt deze altijd besproken met de betrokken leidinggevende en medewerker. Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal klachten per taakveld en de aard van de klachten.

Afdeling	Aantal	Aard
Algemene gezondheidszorg	4	Wachttijden SOA spreekuur, advies reizigersvaccinatie, bejegening
Inspectie Kinderopvang	3	Bejegening
Jeugdgezondheidszorg ¹	34	Planning spreekuur, bejegening, werkwijze Emovo onderzoek en bereikbaarheid
Jeugdteam ²	1	
Meldpunt Overlast en Bemoezing	5	Werkwijze, kosten schoonmaak
Straathoekwerk	1	Werkwijze
Veilig Thuis	7	Werkwijze, advies

ad 1) Opvallend zijn de 6 klachten die betrekking hebben op de parkeergelegenheid bij Heel Europa in Purmerend. Deze klachten zijn gemeld bij de gemeente Purmerend. Inmiddels wordt naar een oplossing gezocht.

ad 2) Deze klacht was ingediend bij het Jeugdteam. Het Jeugdteam heeft op diverse manieren contact gezocht met de klager, maar kon geen contact krijgen met de betrokkene. De klachtencoördinator heeft de klager schriftelijk en telefonisch benaderd, maar ook dit heeft niet tot contact geleid. De klager heeft haar klacht ook ingediend bij de Landelijke Klachtencommissie Gezondheidszorg die de klacht niet in behandeling heeft genomen.

De meeste klachten zijn via interne bemiddeling naar tevredenheid van de klager behandeld. Vier klachten betreffende Veilig Thuis zijn voorgelegd aan de onafhankelijke externe Klachtencommissie. Voor alle vier de klachten zijn hoorzittingen georganiseerd, waarin zowel de klager als de betrokken medewerkers van Veilig Thuis hun kant van de klacht konden toelichten. Over drie van de ingediende klachten heeft de Klachtencommissie een uitspraak gedaan, één klacht is nog niet afgerond. Naar aanleiding van twee klachten heeft de Klachtencommissie aanbevelingen gedaan aan het Dagelijks Bestuur van de GGD.

Door veranderende wetgeving is de klachtenregeling per 1 januari 2017 aangepast. Er zijn twee nieuwe klachtenreglementen vastgesteld. Eén op grond van de Wet kwaliteit klachten en geschillen zorg (Wkkgz) die van toepassing is op de taken die de GGD uitvoert vanuit de Wet publieke gezondheid.

Wanneer de interne bemiddeling geen bevredigend resultaat heeft opgeleverd kan de klager de klacht voorleggen aan een externe geschillencommissie. GGD GHOR Nederland heeft in samenwerking met de Consumentenbond de Geschillencommissie Publieke Gezondheid opgericht. Deze geschillencommissie is eind 2016 geïnstalleerd.

Veilig Thuis wordt uitgevoerd op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning Hiervoor is een apart klachtenreglement opgesteld.

Wanneer de interne bemiddeling geen bevredigend resultaat heeft opgeleverd kan de klager de klacht voorleggen aan de onafhankelijke externe Klachtencommissie. Deze Klachtencommissie is specifiek voor Veilig Thuis Zaanstreek-Waterland.

Wat heeft dit gekost?

	Realisatie	Begroting
Baten	3.017.435	3.092.418
Incidentele Baten	10.190	
Lasten	3.122.504	3.042.418
Tussenresultaat	94.879-	50.000
Toevoeging aan reserves	50.000	50.000
Onttrekking aan reserves	197.794	-
Resultaat na bestemming	52.915	-

2 JAARREKENING

2.1 Balans per 31 december 2016 GGD Zaanstreek-Waterland

Bedragen in €, de jaarrekening is opgesteld voor resultaatbestemming.

ACTIVA	31 december 2016	31 december 2015
VASTE ACTIVA		
Materiële vaste activa		
Overige investeringen met economisch nut	3.835.449	4.041.717
Financiële vaste activa		
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	9.024	11.924
Totaal vaste activa	3.844.473	4.053.641
VLOTTENDE ACTIVA		
Voorraden		
Gereed product en handelsgoederen	14.630	12.496
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		
Vorderingen op openbare lichamen	1.510.329	284.906
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	1.468.115	2.491.213
Overige vorderingen	195.830	110.692
	3.174.274	2.886.811
Liquide middelen		
Kassaldi	2.550	2.312
Bank- en giroaldi	107.497	181.946
	110.047	184.258
Overlopende activa		
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	883.424	-
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	595.076	499.719
	1.478.500	499.719
Totaal vlottende activa	4.777.451	3.583.284
Totaal algemeen	8.621.924	7.636.925

PASSIVA	31 december 2016	31 december 2015
VASTE PASSIVA		
Eigen Vermogen		
Algemene reserves	488.665	648.665
Bestemmingsreserves	1.078.937	1.223.732
Resultaat na bestemming	137.102-	116.300
	1.430.500	1.988.697
Voorzieningen		
Voorzieningen voor verplichtingen, verlenen en risico's	83.867	83.867
Vaste schulden		
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	-	-
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	2.916.667	3.033.333
Totaal vaste passiva	4.431.034	5.105.897
VLOTTENDE PASSIVA		
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd van korter dan één jaar		
Overige schulden	2.089.613	1.022.252
Overlopende passiva		
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	1.973.769	1.306.455
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	108.529	160.241
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van van volgende begrotingsjaren komen	18.977	42.079
	2.101.276	1.508.776
Totaal vlottende passiva	4.190.890	2.531.028
Totaal algemeen	8.621.924	7.636.925

2.2 Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

(bedragen in €)

GEREALISEERDE BATEN EN LASTEN PER PROGRAMMA		
Regulier en projecten	Realisatie	Begroting
Baten:		
Programma 1: Beleid en epidemiologie	1.391.548	987.938
Programma 2: Algemene gezondheidszorg	1.659.587	1.551.927
Programma 3: Maatschappelijke gezondheidszorg	3.948.650	3.395.199
Programma 4: Jeugd gezondheidszorg	14.809.473	11.754.573
Programma 5: GHOR	288.040	288.821
Paragraaf bedrijfsvoering	3.027.625	3.092.418
Totaal van de baten	25.124.923	21.070.876
Lasten:		
Programma 1: Beleid en epidemiologie	1.510.664	924.938
Programma 2: Algemene gezondheidszorg	1.700.252	1.551.927
Programma 3: Maatschappelijke gezondheidszorg	3.953.318	3.395.199
Programma 4: Jeugd gezondheidszorg	15.105.673	11.754.573
Programma 5: GHOR	290.709	288.821
Paragraaf bedrijfsvoering	3.122.504	3.042.418
Totaal van de lasten	25.683.120	20.957.876
Resultaat voor bestemming	558.197-	113.000
Toevoeging aan reserves	138.219	113.000
Onttrekking aan reserves	559.314	-
Resultaat voor bestemming en na mutaties in reserves	137.102-	-

GEREALISEERDE BATEN EN LASTEN PER PROGRAMMA ZONDER PARAGRAAF BEDRIJFSVOERING		
Reguler en projecten	Realsatie	Begroting
Baten:		
Programma 1: Beleid en epidemiologie	1.391.548	987.938
Programma 2: Algemene gezondheidszorg	1.659.587	1.551.927
Programma 3: Maatschappelijke gezondheidszorg	3.948.650	3.395.199
Programma 4: Jeugd gezondheidszorg	14.809.473	11.754.573
Programma 5: GHOR	288.040	288.821
Totaal van de baten	22.097.298	17.978.458
Lasten:		
Programma 1: Beleid en epidemiologie	1.510.664	924.938
Programma 2: Algemene gezondheidszorg	1.700.252	1.551.927
Programma 3: Maatschappelijke gezondheidszorg	3.953.318	3.395.199
Programma 4: Jeugd gezondheidszorg	15.105.673	11.754.573
Programma 5: GHOR	290.709	288.821
Totaal van de lasten	22.560.616	17.915.458
Resultaat paragraaf bedrijfsvoering	94.879-	-
Resultaat voor bestemming	558.197-	63.000
Toevoeging aan reserves	138.219	63.000
Onttrekking aan reserves	559.314	-
Resultaat voor bestemming en na mutaties in reserves	137.102-	-

2.3 Toelichting

2.3.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van betaalrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen dan wel schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) wordt wel een verplichting gevormd.

Balans

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs verminderd met de daarop toegepaste afschrijvingen. Afgeschreven wordt over de verwachte economische levensduur vanaf het jaar van investering waarbij gesteld wordt dat het aangeschafte halverwege het investeringsjaar in gebruik wordt genomen.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

- Pand Vurehout 30 jaar
- Inventarissen 10 jaar
- Vervoermiddelen 5 jaar
- Automatisering 5 jaar
- Automatisering laptops en tablets 4 jaar

Financiële vaste activa

De overige uitzettingen met een rente typische looptijd van meer dan één jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vorraden

De voorraden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingprijs, dan wel lagere marktwaarde.

Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar

De uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht.

Liquide middelen

De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vaste passiva

Onder de vaste passiva wordt verstaan het eigen vermogen, de voorzieningen en de vaste schulden met een rent typische looptijd van één jaar of langer.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het resultaat voor bestemming en na mutaties in reserves volgend uit de jaarrekening. De reserves zijn te onderscheiden in algemene en bestemmingsreserves. In de toelichting op de balans wordt elke reserve afzonderlijk vermeld en afzonderlijk toegelicht. Er wordt geen jaarlijkse rente toegevoegd aan de reserves.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de desbetreffende verplichting c.q. het voorzienbare verlies. Van een voorziening is sprake als het gaat om te kwantificeren financiële verplichtingen of risico's. Mutaties in de voorziening vloeien uitsluitend voort uit het aanpassen van de omvang van een voorziening aan een nieuw noodzakelijk niveau. Overige mutaties bestaan alleen uit verminderingen wegens aanwending voor het doel waarvan de voorziening is ingesteld. In de toelichting op de balans wordt elke voorziening afzonderlijk vermeld en toegelicht.

Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva wordt verstaan de netto-vlottende schuld met een rent typische looptijd korter dan één jaar en de overlopende activa.

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen

In de toelichting op de balans wordt een zo getrouw mogelijk beeld geschetst van verplichtingen die de gemeenschappelijke regeling is aangegaan, maar die niet uit de balans blijken. Voorbeelden hiervan zijn: langlopende leasecontracten en huurovereenkomsten.

Grondslagen resultaat

Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves geschieden op basis van bestuursbesluiten. Het jaarresultaat wordt na vaststelling van de rekening verdeeld conform het door het bestuur genomen besluit.

2.3.2 Resultaatbestemming

De jaarrekening 2016 heeft de GGD ZW positief afgesloten met een rekening resultaat van € 233.989, (tabel 1). Echter door de invoering van het individueel keuzebudget per 1 januari 2017 is het noodzakelijk een éénmalige extra last van 7 maanden vakantiegeld vanuit het jaar voorafgaand aan de invoering van het IKB op te nemen in de jaarrekening 2016. De eenmalige extra last is voor de gemeenschappelijke regeling € 371.091 waardoor het jaarrekeningresultaat op - € 137.102 eindigt (tabel 2).

Tabel 1. Jaarrekeningresultaat zonder eenmalige last IKB

Per programma	Resultaat 2016
Programma 1 Epidemiologie, Beleid en Gezondheidsbevordering	47.207
Programma 2 Algemene Gezondheidszorg	19.579-
Programma 3 Maatschappelijke Gezondheidszorg	29.802
Programma 4 Jeugdgezondheidszorg	68.830
Programma 5 Geneeskundige hulp in de regio	-
Bedrijfsvoering	107.729
	233.989

Tabel 2. Resultaat met eenmalige last IKB

Per programma	Resultaat 2016
Programma 1 Epidemiologie, Beleid en Gezondheidsbevordering	23.436
Programma 2 Algemene Gezondheidszorg	47.508-
Programma 3 Maatschappelijke Gezondheidszorg	8.165
Programma 4 Jeugdgezondheidszorg	174.110-
Programma 5 Geneeskundige hulp in de regio	-
Bedrijfsvoering	52.915
	137.102-

Voor de dekking van dit tekort zijn drie opties denkbaar:

- verrekening met de gemeentelijke bijdrage
- verrekening met de algemene reserve (ultimo 2016 € 488.665)
- verrekening met de onttrekking aan de niet meer noodzakelijke reserve artsen in opleiding van € 234.839 waarbij, na aftrek van het jaarrekeningresultaat, een restant positief resultaat van € 97.739 ontstaat.

Het advies aan het Algemeen Bestuur is om te kiezen voor optie c. Op deze wijze wordt er bij de gemeenten geen extra kosten in rekening gebracht en blijft de algemene reserve op niveau. Ook ontstaat op deze wijze alsnog een positief resultaat. Het Algemeen Bestuur wordt geadviseerd dit positieve resultaat te bestemmen voor de renovatie van het Vurehout (onder voorbehoud van besluitvorming).

Dit voorstel is nog niet in de jaarrekening verwerkt.

2.3.3 Toelichting op de balans per 31 december 2016

ACTIVA

VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa

In 2016 is er beperkt geïnvesteerd. Dit heeft tot gevolg dat de boekwaarde van de activa per 31 december 2016 is afgenomen ten opzichte van de boekwaarde per 31 december 2015.

	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2015
Overige investeringen met een economisch nut	3.835.449	4.041.717
	3.835.449	4.041.717

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de overige investeringen met economisch nut weer.

	Boekwaarde 31-12-2015	Investe- ringen	Afschrij- vingen	Desinves- teringen	Boekwaarde 31-12-2016
Overige investeringen met economisch nut					
Gronden en terreinen	1.000.000	-	-	-	1.000.000
Bedrijfsgebouwen	2.600.000	-	100.000	-	2.500.000
Vervoermiddelen	10.975	-	3.538	-	7.437
Overige materiële vaste activa	430.742	37.745	140.475	-	328.012
	4.041.717	37.745	244.013	-	3.835.449

Afschrijvingen vinden plaats conform hetgeen is opgenomen in de financiële verordening GGD Z-W. Voor transportmiddelen wordt een afschrijvingstermijn van vijf jaar gehanteerd. Voor het pand Vurehout wordt, conform bestuursbesluit, een afschrijvingstermijn van 30 jaar gehanteerd. Voor de aanschaf van nieuwe hardware, niet zijnde laptops en tablets, wordt een afschrijvingstermijn gehanteerd van 5 jaar, conform de looptijd van het automatiseringsplan. Laptops en andere mobiele computerapparatuur wordt binnen 4 jaar afgeschreven.

Financiële vaste activa

Dit betreft de waarborgsom welke is betaald aan de verhuurder van het pand Straathoekwerk aan de Vinkestraat te Zaandam en de garagebox. De verplichtingen voor het pand aan de Noorderhoofdstraat zijn in 2016 door de gemeente Zaanstad overgenomen. De waarborgsom is terugontvangen.

	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2015
Uitzettingen met een rentetypische looptijd van meer dan één jaar	9.024	11.924
	9.024	11.924

VLOTTENDE ACTIVA

Vorraden

De voorraad gereed product en handelsgoederen bestaat uit de waarde van de voorraad vaccins ten behoeve van de reizigersadviesing.

	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2015
Gereedproduct en handelsgoederen	14.630	12.496
	14.630	12.496

Uitzettingen met een rente typische looptijd van korter dan één jaar

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de uitzettingen met een rente typische looptijd van één jaar of minder weer.

	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2015
Vorderingen op openbare lichamen	1.510.329	284.906
Overige vorderingen	226.088	161.894
Voorziening (dubieuze debiteuren)	30.258-	51.202-
Uitzettingen in 's Rijks schatkldst	1.468.115	2.491.213
	3.174.274	2.886.811

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten.

	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2015
Kassaldi	2.550	2.312
Banksaldi	83.169	173.213
Girosaldi	24.328	8.733
	110.047	184.258

Overlopende activa

De overlopende activa wordt als volgt onderscheiden.

	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2015
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	595.076	499.719
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	883.424	-
	1.478.500	499.719

De nog van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen op specifieke uitkeringen kan als volgt worden gespecificeerd:

Omschrijving	Stand 01-01-2016	Toevoe- gingen	Ontvangen bedragen	Stand 31-12-2016
Jeugdteam Noorderhoofdstraat		47.436		47.436
Jeugdteam Noorderhoofdstraat tbv wachtlijst		280.000		280.000
Jeugdteam Noorderhoofdstraat extra inzet		270.000		270.000
Jeugdteam Weerpad		30.488		30.488
Jeugdteam Weerpad extra inzet		200.000		200.000
Extra budget toestroom asielzoekers		55.500		55.500
	-	883.424	-	883.424

PASSIVA

VASTE PASSIVA

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten.

	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2015
Algemene reserve	488.665	648.665
Bestemmingsreserve	1.078.937	1.223.732
	1.567.602	1.872.397
Resultaat na bestemmingen	137.102-	116.300
	1.430.500	1.988.697

Het onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van het eigen vermogen weer.

	Stand 31-12-15	Uitbetaling aan gemeenten	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Stand 31-12-16
1.0 Resultaat 2015	-	-	116.300	116.300	-
1.1 Algemene reserve wettelijke taken	648.665	-	40.000	200.000	488.665
2.1 Reserve gezondheidsenquête	262.737	-	63.000	191.788	133.949
2.2 Reserve groot onderhoud	157.226	-	50.000	7.697	199.529
2.3 Reserve reizigersvaccinatie	89.947	-	25.219	-	115.166
2.4 Reserve afwikkeling integratie JGZ 0-4	18.278	-	-	-	18.278
2.5 Reserve GHOR OTO	39.004	-	-	-	39.004
2.6 Reserve frictie projecten Zaanstad	220.000	-	-	-	220.000
2.7 Reserve frictie projecten Purmerend	23.000	-	-	-	23.000
2.8 Reserve frictie projecten Overige gemeenten	19.500	-	-	-	19.500
2.9 Reserve ouderenportaal	233	-	-	-	233
2.10 Reserve arts in opleiding	234.839	-	-	-	234.839
2.11 Reserve Organisatieontwikkeling	158.968	-	76.300	159.829	75.439
	1.872.397	-	370.819	675.614	1.567.602

1. Algemene reserves

1.1 Algemene reserve wettelijke taken

De algemene reserve is te beschouwen als het algemene weerstandvermogen van GGD Zaanstreek-Waterland. Er rust geen specifieke bestemming op deze reserve. Het bestuur heeft bij de vaststelling van de jaarrekening 2009 besloten om de algemene reserve op maximaal 5% van de gemeentelijke bijdrage vast te stellen. In 2016 is de begrote gemeentelijke bijdrage € 9.981.145; 5% hierover is € 499.057. De algemene reserve is per ultimo 2016 met € 488.665 nagenoeg op niveau.

De stand is per 31 december 2015 hoger dan de norm van 5% van de gemeentelijke bijdrage. Reden is dat het Algemeen Bestuur op van 25 september 2014 besloten heeft om een bedrag van € 160.000 toe te voegen aan de algemene reserve. De toevoeging was bedoeld om in 2015 een onttrekking aan de algemene reserve te doen om de hoger loonkosten over 2015, in verband het cao-akkoord medio 2014, te dekken.

In het voorjaar van 2016 is cao gemeenten tot stand gekomen. De nieuwe cao gemeenten impliceert onder andere een loonsverhoging per 1 januari 2016 van 3%. De verwachting was dat de personele lasten € 200.000 hoger zouden zijn dan begroot. Daarom is toentertijd besloten om € 40.000 aan de

algemene reserve toe te voegen. Samen met de toevoeging van € 160.000 uit 2014 zou dit voldoende moeten zijn om de stijging van de loonkosten te kunnen dekken. Op 30 maart 2016 is het Algemeen Bestuur verzocht om € 200.000 te mogen onttrekken om de voor 2016 geprognostiseerde stijging in de loonkosten op te kunnen vangen. Het Algemeen Bestuur heeft hiermee ingestemd.

2. Bestemmingsreserves

2.1 Reserve gezondheidsenquête

De reserve gezondheidsenquête wordt gevormd om de kosten voor de gezondheidsenquêtes uit te voldoen. Er vindt jaarlijks een toevoeging aan de reserve plaats van ruim € 63.000. Ten behoeve van bevolkingsonderzoeken is een bedrag van € 192.000 aan de reserve onttrokken.

2.2 Reserve groot onderhoud

Deze reserve is gevormd conform het besluit van het Algemeen Bestuur dd. 14 april 2011. De reserve is bedoeld om toekomstige onderhoudskosten aan het pand aan het Vurehout te dekken. In 2016 is een bedrag van € 50.000 aan de reserve toegevoegd. In 2016 heeft er een onttrekking van € 7.697 plaatsgevonden.

2.3 Reserve reizigersvaccinatie

Deze reserve is gevormd om schommelingen in de resultaten van de markttaken op te vangen. Jaarlijks wordt het exploitatieresultaat op het product reizigers toegevoegd dan wel onttrokken. In 2016 was het positieve resultaat van reizigersvaccinatie € 25.219. Dit bedrag is toegevoegd aan de reserve.

2.4 Reserve afwikkeling integratie Jeugdgezondheidszorg 0-4

Deze reserve is, conform het bestuursbesluit van 18 november 2010, gevormd t.b.v. de financiële afwikkeling inzake de overname van Jeugdgezondheidszorg 0-4 van Eveen door de GGD.

2.5 Reserve GHOR OTO

Deze reserve is gevormd conform de voorstellen met betrekking tot de resultaatbestemming 2012. De jaarrekening is in de vergadering van 4 juli 2013 vastgesteld. Deze reserve is gevormd om de kosten voor het opleiden trainen en oefenen van medewerkers in het kader van het GGD rampenopvangplan te dekken.

2.6 Reserve frictie projecten Zaanstad

Deze reserve is gevormd uit een opslag op de tarieven voor de projectmatige werkzaamheden. Bij het beëindigen van projectmatige werkzaamheden kan een ww-verplichting en re-integratiekosten ontstaan. De reserve is gevormd om deze kosten te dekken.

2.7 Reserve frictie projecten Purmerend

Deze reserve is gevormd uit een opslag op de tarieven voor de projectmatige werkzaamheden. Bij het beëindigen van projectmatige werkzaamheden kan een wachtgeldverplichting ontstaan. De reserve is gevormd om deze kosten te dekken.

2.8 Reserve frictie projecten overige gemeenten

Deze reserve is gevormd uit een opslag op de tarieven voor de projectmatige werkzaamheden. Bij het beëindigen van projectmatige werkzaamheden kan een wachtgeldverplichting ontstaan. De reserve is gevormd om deze kosten te dekken.

2.9 Reserve ouderenportaal

Deze reserve is gevormd uit het resultaat van 2015 en is bedoeld om de kosten te dekken die voortvloeien uit de invoering van het ouderenportaal binnen het digitaal kinddossier. De reserve is in 2015 nagenoeg volledig ingezet ter dekking van de kosten.

2.10 Reserve arts in opleiding

Deze reserve is gevormd uit de incidentele baat afrekening Subsidierегeling opleidingen publieke gezondheidszorg 2014. Deze reserve zal worden ingezet om de lagere verwachte opbrengsten uit deze subsidieregeling voor 2016 op te vangen. Er heeft in 2016 geen onttrekking plaatsgevonden. De noodzaak om deze reserve aan te houden is niet meer actueel. Naar verwachting zal er voor 2016 voldoende subsidie worden ontvangen. De verwachte opbrengsten uit opleidingssubsidies zullen voor 2016 de begroting niet onderschrijven.

2.11 Reserve organisatieontwikkeling

Deze reserve is gevormd uit het vrijvallen van de voorziening Individueel Loopbaan Budget en is bedoeld als budget voor de organisatieontwikkeling in brede zin. In 2016 is € 159.829 aan deze reserve onttrokken.

Voorzieningen

Het onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de voorzieningen weer.

	Stand 31-12-15	Toevoe- gingen	Aanwending	Vrijval	Stand 31-12-16
1.1 Voorziening huiselijk geweld	15.367	-	-	-	15.367
1.3 Voorziening BTW verplichting	68.500	-	-	-	68.500
	83.867	-	-	-	83.867

1.1 Voorziening huiselijk geweld

Deze voorziening is gevormd met middelen uit het voormalige project Huiselijk Geweld. Het doel is, Project Ontwikkeling Online hulpverlening ASHG's Noord-Holland in samenwerking met de Blijfgroep.

1.2 Voorziening BTW verplichting

Eind 2014 is een discussie gestart over het wel of niet in rekening moeten brengen van BTW als gevolg van het factureren van diensten aan de Veiligheidsregio Zaanstreek Waterland en de GHOR Amsterdam Amstelland. Deze voorziening is getroffen om de eventuele BTW verplichting die hierna is ontstaan te kunnen dekken.

Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer weer.

	looptijd	rente %	Stand 31-12-2015	Stand 31-12-2016
Onderhandse lening binnenlandse banken en overige financiële instellingen	30 jaar	3,91	3.033.333	2.916.667
			3.033.333	2.916.667

Ten behoeve van de aankoop van de hoofdlocatie van de GGD in Zaandam is een lening aangegaan van € 3.500.000. Op deze lening is in 2016 voor een bedrag van € 116.666,68 afgelost. De rentelasten in 2016 bedragen € 115.950,63.

VLOTTENDE PASSIVA

Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar

Onder de netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar zijn opgenomen.

	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2015
Overige schulden	2.089.613	1.022.252
	2.089.613	1.022.252

Overlopende passiva

De in de balans opgenomen overlopende passiva worden als volgt gespecificeerd.

	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2015
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	1.973.769	1.306.455
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	108.529	160.241
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	18.977	42.079
	2.101.275	1.508.775

De in de balans opgenomen van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotten op specifieke uitkeringen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Stand 01-01-2015	Toevoe- gingen	Vrijgevallen bedragen	Stand 31-12-2016
Aanvullende beschikking Jeugd Team Weerpad	70.875	-	70.875	-
Aanvullende beschikking Jeugd Team Noorderhoofsstraat	41.152	-	41.152	-
Subsidie Pilot Centrale Zorgverlener (september 2016 tm december 2017)	-	23.333	12.500	10.833
Subsidie Gezond gewicht kansrijk in Zaanstad	-	18.637	-	18.637
Vroegsignalering	-	76.488	-	76.488
Daklozentelling Purmerend	-	2.571	-	2.571
FRICTEKOSTEN AMHK/VEILIG THUIS	48.214	-	48.214	-
	160.241	121.029	172.741	108.529

Niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen

GGD Zaanstreek-Waterland is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende huur- en leasecontracten. Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste van deze verplichtingen. Het betreft huurcontracten die namens de gemeenten zijn afgesloten voor de huisvesting van het CJ(G). Het genoemde jaarbedrag zijn huur- en servicekosten.

Contracten	Jaarbedrag
Meerjarige contracten tussentijds opzegbaar:	
Huurcontract Geuzenpad 5 Zaandam	25.951
Huurcontract A. Schweitzerstraat 2-4 Krommenie	62.377
Huurcontract Bristolroodstraat Zaandam	36.236
Huurcontract Guishuis Zandijk	49.314
Onderhuurcontract Zaanstad Vurehout	52.561
Huurcontract Abel Tasmanplein Purmerend	29.201
Huurcontract Triton	41.823
Huurcontract Vinkenstraat Zaandam	36.414
Huurcontract M.L. Kingstraat Landsmeer	33.041
Huurcontract Swaensborch Monnickendam	41.630
Huurcontract Landauerstraat	39.406
Huurcontract Heel Europa Purmerend	39.210
Huurcontract Rietschoot Oostzaan	23.922
Huurcontract Valkstraat Wormer	36.719
Leasecontract Bus Faza	6.936

2.3.4 Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2016

In dit hoofdstuk worden de baten en lasten per programma gepresenteerd. Daarbij worden per programma drie tabellen gepresenteerd, namelijk:

- een totaaloverzicht van de baten en lasten binnen het programma. Dit is een overzicht van alle lasten en baten binnen het programma, zowel voor de gemeenschappelijke regeling en de projectmatige werkzaamheden.
- een overzicht van de baten en lasten die verband houden met de uitvoering van de activiteiten binnen de gemeenschappelijke regeling. Deze worden ook bekostigd door de acht deelnemende gemeenten.
- daar waar van toepassing, een overzicht van de baten en lasten die verband houden met de uitvoering van projectmatige werkzaamheden. Deze worden bekostigd door de opdracht gevende gemeenten en zijn budgetneutraal voor de gemeenschappelijke regeling.

Over- en onderschrijdingen binnen de gemeenschappelijke regeling worden nader toegelicht. Toegelicht wordt (in principe) het verschil tussen realisatie en begroting, indien er sprake is van een afwijking van meer dan € 10.000. Afwijkingen op de projectmatige werkzaamheden worden nader verantwoord bij de afrekening met de opdracht gevende gemeenten.

Programma 1: Beleid, Epidemiologie en Gezondheidsbevordering

Onderstaand wordt een tabel gepresenteerd van alle baten en lasten binnen het programma. Dit is een totaaloverzicht van de baten en lasten in de gemeenschappelijke regeling en voor de projectmatige werkzaamheden.

	Realisatie	Begroting
Baten regulier	1.067.791	987.938
Baten projecten	323.757	-
Lasten regulier	1.186.907	924.938
Lasten projecten	323.757	-
Tussenresultaat	119.116-	63.000
Toevoeging aan reserves	63.000	63.000
Onttrekking aan reserves	205.552	-
Resultaat na bestemming	23.436	-

Onderstaand worden de **baten en lasten binnen de gemeenschappelijke regeling** gepresenteerd:

	Realisatie	Begroting
Baten regulier	79.853	-
Baten bijdragen gemeenten	987.938	987.938
Lasten regulier	1.186.907	924.938
Tussenresultaat	119.116-	63.000
Toevoeging aan reserves	63.000	63.000
Onttrekking aan reserves	205.552	-
Resultaat na bestemming	23.436	-

Analyse realisatie versus begroting

Dit programma heeft een positief resultaat van € 23.436. Dit wordt als volgt toegelicht.

De baten

De baten zijn bijna € 80.000 hoger dan begroot. Deze baten komen voort uit detachering van een medewerker bij een andere organisatie en aanvullende dekking uit werkzaamheden naar aanleiding van een bevolkingsonderzoek.

De lasten

De lasten zijn € 260.000 hoger dan begroot.

De personele lasten zijn hoger dan begroot. Dit wordt mede veroorzaakt door het vormen van kortlopende schuld inzake de vakantiegeld verplichting volgend uit de besluitvorming omtrent het Individueel Keuze Budget. Hiermee is een bedrag van € 24.000 gemoeid. Verder heeft voor € 45.000 inhuur plaatsgevonden op om het kwaliteitssysteem up-to-date te houden.

De overige lasten zijn ook hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door werkzaamheden omtrent de uitgevoerde bevolkingsonderzoeken voor een bedrag van € 190.000. Deze extra kosten worden gedekt door een onttrekking uit de bestemmingsreserve gezondheidsenquête.

Mutaties reserve

De toevoeging is gedaan aan de reserve gezondheidsenquête van € 63.000, conform besluitvorming uit het verleden. Er hebben onttrekkingen plaatsgevonden vanwege de extra kosten van € 190.000 voortkomend uit een tweetal bevolkingsonderzoeken. Deze onttrekking is conform het bestuursbesluit van 13 juli 2016. Verder heeft er een onttrekking plaatsgevonden uit de algemene reserve om niet begrote hogere personeelslasten te kunnen dekken conform het bestuursbesluit van 30 maart 2016.

Onderstaand worden de baten en lasten voor de **projectmatige werkzaamheden** gepresenteerd. Dit wordt bekostigd door de opdracht gevende gemeenten en zijn budgetneutraal voor de gemeenschappelijke regeling. De afrekening vindt met de opdracht gevende gemeente plaats.

Projecten	Realisatie	Beschikking	Begroting
Baten	323.757	411.676	-
Lasten	323.757	411.676	-
	-	-	-
Toevoeging aan reserves	-	-	-
Onttrekking aan reserves	-	-	-
Totaal	-	-	-

Programma 2: Algemene gezondheidszorg

Onderstaand wordt een tabel gepresenteerd van alle baten en lasten binnen het programma. Dit is een **totaaloverzicht** van de baten en lasten in de gemeenschappelijke regeling en voor de reizigersadviesing.

	Realisatie	Begroting
Baten regulier	756.583	651.923
Baten bijdrage gemeenten	900.004	900.004
Incidentele Baten	3.000	-
Lasten regulier	1.700.252	1.551.927
Tussenresultaat	40.665-	-
Toevoeging aan reserves	25.219	-
Onttrekking aan reserves	18.376	-
Resultaat na bestemming	47.508-	-

Onderstaand worden de baten en lasten gepresenteerd exclusief de reizigersadviesing (markttaak):

	Realisatie	Begroting
Baten regulier	301.063	305.550
Baten bijdragen gemeenten	900.004	900.004
Incidentele Baten	3.000	-
Lasten regulier	1.269.951	1.205.554
Tussenresultaat	65.884-	-
Toevoeging aan reserves	-	-
Onttrekking aan reserves	18.376	-
Resultaat na bestemming	47.508-	-

Analyse realisatie versus begroting

Dit programma heeft een negatief resultaat van € 47.508. Dit wordt als volgt toegelicht.

De baten

De gerealiseerde baten zijn vrijwel gelijk aan de begrote baten.

De lasten

De lasten zijn ruim € 60.000 hoger dan begroot. De personele lasten zijn hoger dan begroot. Dit wordt mede veroorzaakt door het vormen van kortlopende schuld inzake de vakantiegeld verplichting volgend uit de besluitvorming omtrent het Individueel Keuze Budget. Hiermee is een bedrag van € 20.000 gemoeid.

De kosten voor verwerking van de declaraties zorgverzekeringen veroorzaken een overschrijding van bijna € 15.000. Het restant is te verklaren door een bijdrage aan veiligheidsregio Gelderland midden ten behoeve van de continuering academische werkplaats medische milieukunde en abonnementen IZB software en een visitatieproject.

Mutaties reserve

Er heeft in 2016 een onttrekking plaatsgevonden uit de algemene reserve om niet begrote hogere personeelslasten te kunnen dekken conform het bestuursbesluit van 30 maart 2016.

Onderstaand worden de baten en lasten voor reizigersadvisering gepresenteerd. Weliswaar maakt reizigersadvisering geen onderdeel uit van de gemeenschappelijke regeling. Het resultaat wordt toegevoegd of onttrokken aan de reserve "reizigersadvisering", omdat het gaat om een markttaak.

Op basis van de Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen geldt per 1 januari 2016 belastingplicht voor overheidsondernemingen. Gemeenten, provincies, waterschappen, maar ook andere publiekrechtelijke lichamen en overheidsstichtingen en -verenigingen zullen in dat kader per activiteit moeten beoordelen of met de uitoefening van de betreffende activiteit een onderneming in fiscaalrechtelijke zin wordt gedreven. Voor de vraag of een activiteit voor fiscale doeleinden kwalificeert als onderneming, is van belang om vast te stellen of sprake is van:

1. een duurzame organisatie van arbeid en kapitaal;
2. waarmee wordt deelgenomen aan het economische verkeer; en
3. waarmee een winst wordt beoogd/behaald.

Bij de GGD Zaanstreek-Waterland valt voornamelijk alleen de reizigersadvisering onder deze criteria. Een aanvullend criterium is, of er een bescheiden bestaan van kan worden opgebouwd. De grens bij dit criterium ligt op € 15.000.

In 2016 heeft de reizigersadvisering een resultaat behaald van € 32.053. Van dit resultaat zal € 25.219 worden toegevoegd aan de reserve markttaken en € 6.834 worden opgenomen als te betalen vennootschapsbelasting.

Reizigersadvisering	Realisatie	Begroting
Baten	455.520	346.373
Lasten	430.301	346.373
Tussenresultaat	25.219	-
Toevoeging aan reserves	25.219	-
Onttrekking aan reserves	-	-
Resultaat na bestemming	-	-

Analyse realisatie versus begroting

Zowel de lasten als de baten zijn hoger dan begroot. Door een hogere omzet zijn de materiele lasten ook hoger; het resultaat van € 25.219 is toegevoegd aan de reserve reizigersvaccinatie.

Programma 3 Maatschappelijke gezondheidszorg

Onderstaand wordt een tabel gepresenteerd van alle baten en lasten binnen het programma. Dit is een **totaaloverzicht** van de baten en lasten in de gemeenschappelijke regeling en voor de projectmatige werkzaamheden.

	Realisatie	Begroting
Baten regulier	871.742	869.863
Baten projecten	3.076.908	2.525.336
Lasten regulier	876.410	869.863
Lasten projecten	3.076.908	2.525.336
Tussenresultaat	4.668-	-
Toevoeging aan reserves	-	-
Onttrekking aan reserves	12.833	-
Resultaat na bestemming	8.165	-

Onderstaand worden de **baten en lasten binnen de gemeenschappelijke regeling** gepresenteerd:

	Realisatie	Begroting
Baten regulier	1.879	-
Baten bijdragen gemeenten	869.863	869.863
Lasten regulier	876.410	869.863
Tussenresultaat	4.668-	-
Toevoeging aan reserves	-	-
Onttrekking aan reserves	12.833	-
Resultaat na bestemming	8.165	-

Analyse realisatie versus begroting

Dit programma heeft een positief resultaat van € 8.165.

Mutaties reserve

Er heeft in 2016 een onttrekking plaatsgevonden uit de algemene reserve om niet begrote hogere personeelslasten te kunnen dekken conform het bestuursbesluit van 30 maart 2016.

Onderstaand worden de baten en lasten voor de **projectmatige werkzaamheden** gepresenteerd. Dit wordt bekostigd door de opdracht gevende gemeenten en zijn budgetneutraal voor de gemeenschappelijke regeling. De afrekening vindt met de opdracht gevende gemeente plaats.

Projecten	Realisatie	Beschikking	Begroting
Baten	3.076.908	3.092.082	2.525.336
Lasten	3.076.908	3.092.082	2.525.336
	-	-	-
Toevoeging aan reserves	-	-	-
Onttrekking aan reserves	-	-	-
Totaal	-	-	-

Programma 4 Jeugdgezondheidszorg

Onderstaand wordt een tabel gepresenteerd van alle baten en lasten binnen het programma. Dit is een **totaaloverzicht** van de baten en lasten in de gemeenschappelijke regeling en voor de projectmatige werkzaamheden.

	Realisatie	Begroting
Baten regulier	8.571.898	8.415.313
Baten projecten	6.237.575	3.339.260
Lasten regulier	8.862.748	8.415.313
Incidentele Lasten	5.350	-
Lasten projecten	6.237.575	3.339.260
Tussenresultaat	296.200-	-
Toevoeging aan reserves	-	-
Onttrekking aan reserves	122.090	-
Resultaat na bestemming	174.110-	-

Onderstaand worden de **baten en lasten binnen de gemeenschappelijke regeling** gepresenteerd:

	Realisatie	Begroting
Baten regulier	1.392.259	1.235.674
Baten bijdragen gemeenten	7.179.639	7.179.639
Lasten regulier	8.862.748	8.415.313
Incidentele Lasten	5.350	-
Tussenresultaat	296.200-	-
Toevoeging aan reserves	-	-
Onttrekking aan reserves	122.090	-
Resultaat na bestemming	174.110-	-

Analyse realisatie versus begroting

Dit programma heeft een negatief resultaat van € 174.110. Dit wordt als volgt toegelicht.

De baten

De baten zijn ruim € 156.500 hoger dan begroot door de inkomsten uit detachering van een medewerker voor € 75.000 en zwangerschapsuitkeringen voor een bedrag van € 78.000. Deze baten zijn niet begroot. De baten IKO blijven achter op de begroting; een bedrag aan € 63.000 is niet gerealiseerd. De begroting is te hoog vastgesteld op dit gebied. De volledige planning inspectie kinderopvang is gehaald. Er een baat opgenomen van € 43.000 vanwege de extra werkzaamheden die voortvloeien uit de toestroom asielzoekers conform het bestuursbesluit van 30 maart 2016. De afrekening opleidingssubsidie artsen over 2015 is afgerekend; met een extra baat van € 17.000. Tenslotte is er € 12.500 ontvangen uit het stagefonds van het ministerie van VWS.

De lasten

De lasten laten een overschrijding zien van € 453.000. Dit wordt mede veroorzaakt door het vormen van kortlopende schuld inzake de vakantiegeld verplichting volgend uit de besluitvorming omtrent het Individueel Keuze Budget; een bedrag van € 243.000.

Extra kosten voor inhuur zijn gemaakt wegens wisselingen in de bezetting. Op de positie manager JGZ/Coördinator CJ is vacatureruimte ingevuld door inhuur van een medewerker op payroll basis. Dit heeft € 15.000 hogere lasten tot gevolg. Het is niet eenvoudig gebleken om gekwalificeerde jeugdartsen aan te trekken. Hierdoor moet steeds vaker gebruik worden gemaakt van dure inhuurartsen. Om de overschrijding in de loonkosten enigszins te beperken, is ervoor gekozen om de vacature van 1 fte doktersassistente niet in te vullen in 2016.

Een niet begroot bedrag van € 24.000 voor het automatiseringsproject automatisch afhandelen van vragenlijsten is betaald. Tenslotte is in 2016 gestart met de inkoop van een gezondheidsvragenlijst voor de leerlingen van het voortgezet onderwijs, daar de vragenlijst van het RIVM niet meer beschikbaar is voor triage. Voor de eerste helft van het schooljaar is hier ruim € 12.000 mee gemoeid.

Mutaties reserve

Er heeft in 2016 een onttrekking plaatsgevonden uit de algemene reserve om niet begrote hogere personeelslasten te kunnen dekken. Conform bestuursbesluit dd. 30 maart 2016.

Onderstaand worden de baten en lasten voor de **projectmatige werkzaamheden** gepresenteerd. Dit wordt bekostigd door de opdracht gevende gemeenten en zijn budgetneutraal voor de gemeenschappelijke regeling. De afrekening vindt met de opdracht gevende gemeente plaats.

Projecten	Realisatie	Beschikking	Begroting
Baten	6.237.575	7.120.823	3.339.260
Lasten	6.237.575	7.120.823	3.339.260
	-	-	-
Toevoeging aan reserves	-	-	-
Onttrekking aan reserves	-	-	-
Totaal	-	-	-

Programma 5 Geneeskundige hulp in de regio

Onderstaand wordt een tabel gepresenteerd van alle baten en lasten binnen het programma. Dit is een **totaaloverzicht** van de baten en lasten in de gemeenschappelijke regeling en voor de projectmatige werkzaamheden.

	Realisatie	Begroting
Baten regulier	244.339	245.120
Baten bijdragen gemeenten	43.701	43.701
Lasten regulier	290.709	288.821
Tussenresultaat	2.669-	-
Toevoeging aan reserves	-	-
Onttrekking aan reserves	2.669	-
Resultaat na bestemming	-	-

Paragraaf Bedrijfsvoering

In de paragraaf bedrijfsvoering worden de kosten voor de interne organisatie verantwoord. Het is een administratieve paragraaf. Deze kosten worden door naar rato van de begrote bijdrage bedrijfsvoering, volledig doorbelast aan de programma's 1 tot en met 5. Onderstaand wordt een tabel gepresenteerd van alle baten en lasten binnen de paragraaf.

Wat heeft het gekost?

	Realisatie	Begroting
Baten	3.017.435	3.092.418
Incidentele Baten	10.190	
Lasten	3.122.504	3.042.418
Tussenresultaat	94.879-	50.000
Toevoeging aan reserves	50.000	50.000
Onttrekking aan reserves	197.794	-
Resultaat na bestemming	52.915	-

De paragraaf heeft een positief resultaat van € 52.915.

De baten

De baten zijn hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door extra inkomsten door inzet van personeel bij derden, het gaat hier om een bedrag van € 60.000. Verder is er een incidentele baat van ruim € 10.000. Deze incidentele baat komt voort uit een schadevergoeding in verband met lekkage Vurehout.

De lasten

De lasten zijn hoger dan begroot. De oorzaak van deze overschrijding kan worden gevonden in de kosten voor de organisatieontwikkeling. Deze kosten bedroegen in 2016 bijna € 160.000. Deze kosten worden volledig gedekt door een onttrekking uit de bestemmingsreserve. Verder is er ruim € 7.500 uitgegeven aan groot onderhoud gebouwen. Ook hier is dekking vanuit een bestemmingsreserve. De personele lasten overschrijden de begroting. Dit wordt mede veroorzaakt door het invullen van vacatureruimten met tijdelijk ingehuurd personeel. De reden om op deze wijze de vacatureruimte te vullen is te vinden in de organisatiewijziging.

Mutaties reserve

Er is een bedrag van € 50.000 toegevoegd aan de reserve groot onderhoud gebouwen. Dit betreft de hoofdlocatie Vurehout. De toevoeging vindt, conform bestuursbesluit, jaarlijks plaats. Vanuit het resultaat 2015 is een toevoeging gedaan aan de reserve organisatieontwikkeling.

Er heeft in 2016 een onttrekking plaatsgevonden uit de algemene reserve om niet begrote hogere personeelslasten te kunnen dekken. Verder is er aan de reserve organisatieontwikkeling een onttrekking gedaan van bijna € 160.000. Vanwege schilderwerk en groot onderhoud aan de liftinstallatie is een bedrag van ruim € 25.000 onttrokken aan de reserve groot onderhoud gebouwen.

Overzicht van incidentele baten en lasten

Op grond van de financiële voorschriften (besluit begroten en verantwoorden) wordt dit hoofdstuk afgesloten met een overzicht van de incidentele baten en lasten die in de verschillende programma's en de paragraaf Bedrijfsvoering in 2016 zijn verantwoord. Het betreft hier nagekomen lasten en baten over het voorgaande boekjaar dan wel baten of lasten die niet konden worden voorzien. Dit betreft de volgende bedragen:

	incidentele baten	incidentele lasten
Algemene Gezondheidszorg	3.000	-
Jeugd Gezondheidszorg	-	5.350
Bedrijfsvoering	10.190	-
	13.190	5.350

2.3.5 Wet Normering Topinkomens

Met ingang van 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector (hierna: WNT) van kracht. De WNT stelt een maximum aan de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector. De WNT kent een openbaarmakingregime en een maximale bezoldigingsnorm. De maximale bezoldigingsnorm is van toepassing op topfunctionarissen die in dienstbetrekking werkzaam zijn en topfunctionarissen die niet in dienstbetrekking werkzaam zijn (maar worden ingehuurd op basis van een overeenkomst van opdracht), indien zij binnen een periode van 18 maanden meer dan 6 maanden werkzaam zijn voor de (semi-)publieke instelling.

Als topfunctionarissen binnen de GGD worden aangemerkt, de leden van het Algemeen Bestuur van de GGD Zaanstreek-Waterland en de directie. Het Algemeen Bestuur wordt gevormd door acht wethouders van de deelnemende gemeenten. In onderstaand overzicht worden de leden van het Algemeen Bestuur genoemd in het jaar 2016. Tevens is (verplicht op grond van de voorschriften) ter vergelijking het jaar 2015 vermeld. De functie van de leden van het Algemeen Bestuur is onbezoldigd.

Situatie 2015

Topfunctionaris	Functie	Wethouder gemeente
H. Hefing	lid algemeen bestuur	Beemster
mevr. G. Kroon-Sombroek	lid dagelijks en algemeen bestuur	Edam Volendam
R. Quakernaat	lid algemeen bestuur	Landsmeer
mevr. T. Schaafsma	lid algemeen bestuur	Oostzaan
G. Nijenhuis	lid dagelijks en algemeen bestuur	Purmerend
J. Kes	lid dagelijks en algemeen bestuur	Waterland
mevr. E. Fens	lid algemeen bestuur	Wormerland
J. Olthof	lid dagelijks en algemeen bestuur	Zaanstad
M.W.F. Hibold	lid algemeen bestuur	Zeevang

Situatie 2016

Topfunctionaris	Functie	Wethouder gemeente
H. Hefting	lid algemeen bestuur tot 1 september	Beemster
mevr. B.A.C. Jonk-Lange	lid algemeen bestuur vanaf 27 september	Beemster
mevr. G. Kroon-Sombroek	lid dagelijks en algemeen bestuur	Edam Volendam
R. Quakernaat	lid algemeen bestuur	Landsmeer
mevr. T. Schaafsma	lid algemeen bestuur	Oostzaan
G. Nijenhuis	lid dagelijks en algemeen bestuur tot 1 oktober	Purmerend
mevr. E.S. Tijnstra	lid dagelijks en algemeen bestuur vanaf 1 oktober	Purmerend
J. Kes	lid dagelijks en algemeen bestuur	Waterland
mevr. E. Fens	lid algemeen bestuur	Wormerland
J. Olthof	lid dagelijks en algemeen bestuur	Zaanstad

In 2016 werd de directie van GGD Zaanstreek-Waterland gevormd door een directeur (de heer mr. F.H.J. Strijthagen). De WNT stelt een maximum aan de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector. De algemene bezoldigingsnorm van de WNT bedraagt voor 2016: € 179.000. In onderstaande tabel wordt de bezoldiging vermeld. Tevens is (verplicht op grond van de voorschriften) ter vergelijking het jaar 2015 vermeld.

Situatie 2015

Naam Functie	FHJ Strijthagen		JJ Riensema		JM Timmers	
	Directeur		Adj. Directeur		Adj. Directeur	
Duur dienstverband	15/08-31/12		20/04-15/08		01/01-20/04	
Duur dienstverband (in dagen)	138		117		110	
Omvang dienstverband (fte)	1,06		1		1	
Bezoldiging						
Beloning	€	39.105	€	31.361	€	33.718
Onkostenvergoeding	€	1.035	€	861	€	839
Beloningen betaalbaar op termijn	€	5.451	€	4.173	€	4.031
Totaal bezoldiging	€	45.591	€	36.395	€	38.588
Toepasselijk WNT maximum volledig € 178.000	€	67.299	€	57.058	€	53.644

Situatie 2016

Naam	RHJ Strijthagen
Functie	Directeur
Duur dienstverband	01/01-31/12
Duur dienstverband (in dagen)	366,00
Omvang dienstverband (fte)	1,06
Bezoldiging	
Beloning	121.193
Onkostenvergoeding	3.658
Beloningen betaalbaar op termijn	13.840
Totaal bezoldiging	138.691
Toepasselijk WNT maximum volledig € 179.000	179.000

Er zijn door GGD Zaanstreek-Waterland geen beëindiginguitkeringen (bij het einde van het dienstverband) in 2016 gedaan aan topfunctionarissen. Er is geen sprake geweest van non-activiteitsregelingen in 2016. Daarnaast is er bij GGD Zaanstreek-Waterland geen topfunctionaris extern ingehuurd.

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2016 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen. Er zijn in 2016 geen ontsluitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

CONTROLEVERKLARING

Accountants

**BAKER TILLY
BERK**

Baker Tilly Berk N.V.
Entrada 303
Postbus 94124
1090 GC Amsterdam
T: +31 (0)20 644 28 40
F: +31 (0)20 646 35 07
E: amsterdam@bakertillyberk.nl
KvK: 24425560
www.bakertillyberk.nl

Aan het algemeen bestuur van de
Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
Zaanstreek-Waterland

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2016

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van de Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zaanstreek-Waterland (hierna GGD Zaanstreek-Waterland) te Zaandam gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2016 als van de activa en passiva van GGD Zaanstreek-Waterland op 31 december 2016 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2016 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder gemeentelijke verordeningen.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2016;
2. het overzicht van baten en lasten over 2016;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol 2016/2017 en het controleprotocol de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2016 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van GGD Zaanstreek-Waterland zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 225.000, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2016.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de EUR 25.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het algemeen en dagelijks bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen, zoals opgenomen in het controleprotocol.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het algemeen bestuur is als kaderstellend en controlerend orgaan op grond van de Gemeentewet verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol 2016/2017 en de Regeling Controleprotocol WNT 2016, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amsterdam, 23 maart 2017

Baker Tilly Berk N.V.

drs. E.C.J. Moens RA
Partner

Zaanstreek-Waterland

Postbus 2056 • 1500 GB Zaandam
Vurehout 2 • 1507 EC Zaandam
Telefoon (0900) 254 54 54 • Fax (075) 616 30 16
info@ggdzw.nl • www.ggdzw.nl

Baker Tilly Berk N.V.
Accountants en Belastingadviseurs
Entree 303
Postbus 94124 1090 GC Amsterdam
tel.: +31 (0)20 644 28 40
amsterdam@bakertillyberk.nl